

Kurssiseloste OPS2016

MÄKELÄNRINTEEN LUKIO

TAMMIKUU 2017

Mäkelänrinteen lukion OPS2016 kurssiselosteet

Äidinkieli

Äidinkielen kurssit suositellaan suoritettaviksi järjestyksessä ja tietotekniikkaa hyödynnetään kaikilla kursseilla.

	1.vuonna	2.vuonna	3.vuonna	milloin tahansa
AI	1,2,3	4,5, (6)	6,8,9	7

ÄI01 Tekstit ja vuorovaikutus (p)

Kurssin keskeinen sisältö

- vuorovaikutustaitojen kehittäminen
- monilukutaito eli monenlaisten tekstien analysoiminen, tulkitseminen, arvioiminen ja tuottaminen
- kaunokirjallisuuden lukeminen
- kielenhuoltoa oppikirjan mukaan
- tiedonhankinta

Työtavat

- töitä tehdään sekä yksin että ryhmissä

Arviointi

- hyödynnämme erilaisia arviointitapoja, kuten vertaisarviointi, itsearviointi, yksilöllinen palaute
- kurssin arvosana muodostuu useista eri töistä
- kurssilla on jatkuva arviointi

ÄI02 Kieli, kulttuuri ja identiteetti (p)

Kurssin keskeinen sisältö

- kieli ja kirjallisuus identiteetin rakentajina
- suomi ja sen sukukielet
- asia- ja mediatekstien erittelemine
- käydään läpi kirjoittamisen eri vaiheet
- suullisen esiintymisen kehittäminen
- kielenhuoltoa oppikirjan mukaan

Työtavat

- töitä tehdään sekä yksin että ryhmissä

Arviointi

- hyödynnämme erilaisia arviointitapoja, kuten vertaisarviointi, itsearviointi, yksilöllinen palaute
- kurssin arvosana muodostuu useista eri töistä
- kurssilla on jatkuva arviointi

ÄI03 Kirjallisuuden keinoja ja tulkintaa (p)

Kurssin keskeinen sisältö

- kirjallisuuden lajit: draama, runous ja proosa
- kirjallisuuden analysointi ja tulkinta
- kehitetään keskustelutaitoja
- kielenhuoltoa oppikirjan mukaan

Työtavat

- töitä tehdään sekä yksin että ryhmissä

Arviointi

- hyödynnämme erilaisia arviointitapoja, kuten vertaisarviointi, itsearviointi, yksilöllinen palaute
- kurssin arvosana muodostuu useista eri töistä
- kurssilla on jatkuva arviointi

ÄI04 Tekstit ja vaikuttaminen (p)

Opiskelija oppii tarkastelemaan monimuotoisia tekstejä ja niiden ilmaisutapoja sekä vuorovaikutusta erityisesti vaikuttamisen ja osallisuuden näkökulmista. Hän perehtyy vaikuttamisen ja argumentoinnin keinoihin sekä syventää niihin liittyviä tietoja ja taitoja.

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- syventää kriittistä lukutaitoaan, erityisesti medialukutaitoaan
- osaa perustella niin kirjoittajana kuin puhujanakin monipuolisesti näkemyksiään
- oppii tarkastelemaan ja arvioimaan tekstejä ja niiden välittämiä arvoja esimerkiksi ideologisista ja eettisistä lähtökohdista
- osaa tarkastella kirjallisuuden, muun taiteen ja median yhteiskunnallista vaikutusta ja kulttuurista merkitystä.

Keskeiset sisällöt

- vaikuttamisen ja argumentoinnin tavat sekä retoriset keinot
- vaikuttamisen kielelliset ja visuaaliset keinot
- tekstien ideologisuuden tunnistaminen, mielipiteen ja tutkimustiedon erot, tiedon- ja tieteenalojen puhetavat ja näkökulmat, tiedonhankinta ja -hallinta, viestinnän eettisyys
- sananvapaus, sensuuri, lähdekritiikki, tekijänoikeudet, mediakritiikki
- kantaa ottavan ja vaikuttavan kauno- ja tietokirjallisuuden keinoja ja lajeja
- argumentointitaidot, kantaa ottavien kirjoitusten ja puheenvuorojen harjoittelu

ÄI05 Teksti ja konteksti (p)

Opiskelija oppii tarkastelemaan tekstejä ja niiden konteksteja. Opiskelija harjaantuu erittelemään, tulkitsemaan ja tuottamaan erityylyisiä ja -lajisia tekstejä.

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- oppii tarkastelemaan tekstejä niiden maantieteellisissä, kielellisissä, ajallisissa ja kulttuurisissa konteksteissa ja suhteessa muihin teksteihin
- oppii erittelemään tekstien tyyli- ja laajuuksia
- kehittää ja laajentaa omia suullisia ja kirjallisia ilmaisutapojaan
- tuntee suomalaisen kaunokirjallisuuden ja maailmankirjallisuuden keskeisiä teoksia sekä teemoja ja osaa sijoittaa ne kulttuurikontekstiinsa.

Keskeiset sisällöt

- tekstien tarkastelua ihmiskuvan, maailmankuvan, arvo- ja aatemaailman ilmentäjinä sekä tekstin ilmestymisajankohdan että nykyajan kontekstissa
- tyylin vaikutus tekstiin ja kielenhuoltoon tyylin näkökulmasta
- suomalaisen ja maailmankirjallisuuden keskeisiä teoksia
- kirjallisuusaiheisia kirjoitus- ja puhetehtäviä, esimerkiksi puheenvuoro, draama, essee

ÄI06 Nykykulttuuri ja kertomukset (p)

Opiskelija oppii tarkastelemaan nykykulttuurin ilmiöitä erityisesti kertomusten ja kertomuk-

sellisuuden näkökulmasta. Opiskelijan käsitys suomalaisesta nykykulttuurista ja sen moninaisuudesta syvenee. Opiskelija syventää tietojaan vuorovaikutusetiikasta.

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- perehtyy ajankohtaisiin teksteihin ja ilmiöihin
- syventää käsitystään kielen ja tekstien merkityksestä kulttuurissa
- syventää käsitystään kertomuksista ja kertomuksellisuudesta kulttuurien keskeisenä ilmiönä sekä kerronnan ja ilmaisun keinoista
- tuntee Suomen ja muiden maiden nykykirjallisuuden ja -kulttuurin keskeisiä teoksia ja teemoja
- oppii toimimaan eettisesti ja rakentavasti vuorovaikutustilanteissa.

Keskeiset sisällöt

- ajankohtaisia kielen ja kulttuurin ilmiötä, esimerkiksi kielen ja tekstien muuttuminen digitaalisissa ympäristöissä, kieli ja identiteetti
- monimuotoisten tekstien ajankohtaiset lajit, esimerkiksi teatteri, mediatekstit, elokuva, kuvat
- kertomukset ja kertomuksellisuus kauno- ja tietokirjallisuudessa ja muussa kulttuurissa, intertekstuaalisuus, kuten myytit ja klassikot nykykulttuurissa
- nykyteosten käsittelyä, puhe- ja kirjoitustehtäviä kurssin teemoista sekä kielenhuoltoa
- dialoginen vuorovaikutus ja vuorovaikutusetiikka, myös verkossa

SYVENTÄVÄT KURSSIT

ÄI07 Puhe- ja vuorovaikutustaitojen syventäminen (sy)

Opiskelija syventää ja monipuolistaa puhe- ja vuorovaikutustaitojaan ja niihin liittyviä tietojaan sekä kehittää kykyään ennakoida, mukauttaa ja arvioida viestintäänsä erilaisissa vuorovaikutustilanteissa. Opiskelija oppii arvioimaan puhe- ja vuorovaikutustaitojen merkitystä ihmissuhteissa, opiskelussa ja työelämässä. Opiskelijalle voidaan tarjota mahdollisuus osallistua toisen asteen puheviestintätaitojen päättökokeeseen eli Puhvi-kokeeseen.

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- syventää tietojaan vuorovaikutuksen luonteesta, ominaispiirteistä ja puheyhteisöistä
- syventää käsitystään vuorovaikutussuhteiden rakentumisesta, ylläpitämisestä ja jännitteistä
- kehittää kykyään toimia erilaisissa vuorovaikutustilanteissa sekä rakentaa ja ylläpitää vuorovaikutussuhteita
- kehittää viestintärohkeuttaan sekä esiintymis- ja ryhmätaitojaan
- tunnistaa ja osaa analysoida sekä puhujan että sanoman luotettavuuteen vaikuttavia tekijöitä
- oppii tarkastelemaan vuorovaikutusta ja vuorovaikutustaitoja eri näkökulmista.

Keskeiset sisällöt

- vuorovaikutustilanteiden ja vuorovaikutussuhteiden osatekijät ja ominaispiirteet
- puhuttujen tekstien erittely, tulkinta, arviointi
- kielellinen ja ei-kielellinen viestintä
- arjen vuorovaikutustilanteet
- esiintymisen, neuvottelujen, kokousten ja erilaisten keskustelujen ominaispiirteet ja menettelytavat sekä argumentointitaidot niissä
- esiintymis- ja ryhmätaitojen harjoittelu
- puheviestinnän kulttuurisia piirteitä

ÄI08 Kirjoittamistaitojen syventäminen (sy)

Opiskelija syventää taitojaan tuottaen erilaisia tekstejä, erityisesti asiatyylisiä laajoja aineistopohjaisia tekstejä. Opiskelija perehtyy ajankohtaisiin kulttuurin, median ja yhteiskunnallisen keskustelun aiheisiin.

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- syventää taitojaan oman tekstinsä näkökulman valinnassa, aiheen käsitteilyssä, lähteiden valinnassa, ajattelun itsenäisyydessä ja ilmaisun omaääni-syydessä
- varmentaa taitoaan valmistella sisällöltään, rakenteeltaan ja tyyliältään ehyttä ja johdonmukaista tekstiä
- kykenee keskustellen ja kirjoittaen käsittelemään ajankohtaisia teemoja
- löytää itseään kiinnostavia tekstejä ja osallistuu niistä käytävään keskusteluun tuottamalla omaa tekstiä.

Keskeiset sisällöt

- kirjoitusprosessi, erityisesti tekstin muokkaaminen ja viimeistely palautteen perusteella sekä yhdessä kirjoittaminen, tekstien jakaminen
- tekstien ymmärrettävyyden, havainnollisuuden ja eheyden harjoittelua sekä kielenhuoltoa
- kirjoittaminen monipuolisen aineiston pohjalta, kuten fiktiivisten ja fakta-tekstien sekä monimuotoisten tekstien pohjalta
- mediatekstien tuottamista ja analyysia

ÄI09 Lukutaitojen syventäminen (sy)

Opiskelija syventää ja monipuolistaa taitojaan eritellä, tulkita, tuottaa ja arvioida erilaisia tekstejä. Hänen kriittinen ja kulttuurinen lukutaitonsa syvenee. Opiskelija harjaantuu tuottamaan tekstien tulkintoja sekä puhuen että kirjoittaen.

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- vahvistaa taitoaan lukea analyttisesti, kriittisesti, eläytyvästi ja luovasti erilaisia tekstejä
- syventää käsitystään monilukutaidosta, tekstien piirteistä, ominaisuuksista ja tekstilajeista
- varmentaa kriittistä ja kulttuurista lukutaitoaan sekä lukustrategioitaan
- syventää käsitystään tiedon- ja tieteenalojen kielistä ja puhetavoista.

Keskeiset sisällöt

- tekstitiedon ja -analyysin syventäminen, kielen, kirjallisuuden, kuvan ja median käsitteiden käyttö tekstien erittelyssä, tulkinnassa ja arvioinnissa
- fiktiivisten ja faktatekstien sekä monimuotoisten tekstien analysointia eri näkökulmista
- tekstikokonaisuuksien lukeminen, esimerkiksi esseiden, romaanien, novellen, tietokirjojen ja oppiaineen alaan kuuluvien tietotekstien lukeminen

SOVELTAVAT KURSSIT

ÄI10 LUKUPIIRI (SO)

Lukupiiri-kurssilla luetaan kirjoja ja pohditaan yhdessä kirjan herättämiä ajatuksia. Luettavat kirjat sovitaan yhteisesti. Kurssi sopii sekä niille, jotka haluavat harjaantua kokonaisteosten lukijoina, että niille, jotka haluavat laajentaa kirjallisuuden tuntemustaan. Kurssi arvioidaan suoritusmerkinnällä (S). Kurssi ei ole sidottu tiettyyn tuntipaikkaan, ja se toteutetaan esimerkiksi jaksojen 2-5 aikana. Lukuvuoden aikana on sovittu määrä tapaamisia (sovitaan yhteisesti) ja verkkokeskusteluja.

ÄI11 KIELENHUOLTO (SO)

Kurssilla kerrataan keskeisiä kielen käsitteitä ja kielenhuollon periaatteita sekä opiskellaan oikeinkirjoitusta ja muita tekstinhuollon käytänteitä. Opiskelija oppii soveltamaan ohjeita ja sääntöjä omiin kirjoitelmiinsa ja saa varmuutta kirjoittamiseen.

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- vahvistaa ja monipuolistaa kirjoittamistaan, erityisesti kirjoitetun kielen hallintaa.
- tuntee kielioppikäsitteitä niin, että ymmärtää kielestä käytävän keskustelun sekä kirjoittamisen ohjauksen ja teksteistään saamansa palautteen.
- hallitsee keskeiset kielenhuollon käytänteet ja pystyy tehokkaaseen oman tekstinsä huoltamiseen sekä oppii pitämään sitä tärkeänä.

Keskeiset sisällöt

- monipuolinen työskentely kirjoitetun yleiskielen parissa monipuolisesti.
- suomen kielen kieliopin kertaaminen siltä osin, kuin se kielenhuollon kannalta on tarpeen,
- kielenhuollon periaatteisiin sekä keskeisten kielenhuollon käytänteisiin tutustuminen
- oman tekstin kielen tarkasteluun tottuminen ja sen huoltaminen

TOINEN KOTIMAINEN KIELI

A-RUOTSI

	1.vuonna	2.vuonna	3.vuonna	
RUA	1,2,3	4,5,6	(6), 8, 7	yo-kevät

RUA01 Ruotsinkielinen maailmani (p)

Kurssilla kartoitetaan opiskelijan ruotsin kielen taidon eri osa-alueiden osaamista ja kehittämisen kohteita sekä analysoidaan ja arvioidaan omia kielenopiskelutaitoja. Asetetaan tavoitteita ruotsin kielen opiskelulle ja etsitään autenttisia ruotsinkielisiä kielenkäyttöympäristöjä sekä keinoja oman ja yhteisen osaamisen kehittämiseksi. Aihepiirit ja tilanteet liittyvät opiskeluun, nuoren elämänpiiriin, harrastuksiin, kiinnostuksen kohteisiin ja kielenkäyttötarpeisiin.

RUA02 Ihminen verkostoissa (p)

Kurssilla harjoitellaan toimintaa kielelliseltä ja kulttuuriselta vaativuudeltaan erilaisissa vuorovaikutustilanteissa eri viestintäkanavia käyttäen pohjoismaisessa kontekstissa. Syvennetään taitoa toimia aktiivisena keskustelijana ja toista kuuntelevana kielenkäyttäjänä. Harjaannutetaan taitoa muotoilla mielipiteitä sekä käydä merkitysneuvotteluja. Monipuolistetaan erilaisissa vuorovaikutustilanteissa tarvittavien strategioiden valikoimaa. Kurssilla käsitellään ihmissuhteisiin liittyviä teemoja ja niiden yhteydessä psyykkistä, fyysistä ja sosiaalista hyvinvointia. Pohditaan myös teknologian ja digitalisaation tuomia muutoksia vuorovaikutukselle ja hyvinvoinnille.

RUA03 Pohjoismaisia kulttuuri-ilmiöitä (p)

Kurssilla laajennetaan ja syvennetään opiskelijoiden monilukutaitoa. Kurssilla tehdään eri tekstilajien tuotoksia painottaen tekstilajille ominaista kielellistä tarkkuutta. Aihepiirinä ovat erilaiset kulttuuriset ilmiöt, ruotsinkieliset mediat sekä luova toiminta.

RUA04 Yhteiskunta ja ympäröivä maailma (p)

Kurssilla kehitetään tiedonhankintataitoja ja kriittistä lukutaitoa sekä harjoitellaan aktiivista

toimijuutta ruotsin kielellä. Tutustutaan erilaisiin yhteiskunnallisista ilmiöistä käytäviin keskusteluihin pohjoismaisen hyvinvointiyhteiskunnan näkökulmasta. Pohditaan yksilöiden ja yhteisöjen vastuita ja toimintamahdollisuuksia, kuten ihmisoikeuskysymyksiä ja vaikuttamismahdollisuuksia kansalaisyhteiskunnassa.

RUA05 Tiede ja tulevaisuus (p)

Kurssilla syvennetään tekstin tulkinnan ja tuottamisen sekä tiedonhankinnan taitoja hakeamalla tietoa opiskelijoita kiinnostavista tiedon- ja tieteenaloista. Harjaannutaan jakamaan omia tietoon tai mielipiteeseen perustuvia näkökantoja. Pohditaan erilaisia tulevaisuudenvisioita erityisesti teknologian ja digitalisaation näkökulmista. Aihepiirit nousevat eri tiedon- ja tieteenaloista.

RUA06 Opiskelu, työ ja toimeentulo (p)

Kurssilla syvennetään käsitystä kielitaidosta työelämätaidona ja sosiaalisena pääomana. Tutustutaan tekstilajeihin, joita opiskelijat kohtaavat mahdollisissa jatko-opinnoissa tai työelämässä. Pohditaan jatko-opinto- tai urasuunnitelmia ja työntekoa ruotsin kielellä myös muualla kuin Suomessa. Käsitellään talousasioita, jotka liittyvät itsenäistyvän, työelämään astuvan nuoren elämänpiiriin, sekä laajempia talouden ilmiöitä.

SYVENTÄVÄT KURSSIT

RUA07 Kestävä elämäntapa (sy)

Kurssilla syvennetään taitoa tulkita ja tuottaa ruotsin kieltä erilaisissa kirjallisissa vuorovai-
kutustilanteissa ja erilaisille yleisöille. Kurssilla käsitellään eri tekstilajien tekstejä, kuten fiktiivisiä tai ei-fiktiivisiä, kertovia, kuvaavia, pohtivia, ohjaavia tai kantaa ottavia tekstejä. Kurssilla jatketaan oppimäärän pakollisten kurssien teemojen käsittelyä ekologisen, taloudellisen sekä sosiaalisesti ja kulttuurisesti kestävä elämäntavan näkökulmista ottaen huomioon opiskelijoiden tarpeet tai kiinnostuksen kohteet.

RUA08 Viesti ja vaikuta puhuen – suullinen (sy)

Kurssilla syvennetään taitoa tuottaa kieltä suullisesti, taitoa ymmärtää puhuttua kieltä ja rakentaa dialogia. Vankennetaan puhumisen sujuvuutta sekä harjoitellaan valmistelua edellyttävää suullista tuottamista. Kurssilla kerrataan oppimäärän pakollisilla kursseilla käsitellyjä aihepiirejä tai niitä täydennetään opiskelijoiden tarpeiden mukaan.

SOVELTAVA KURSSI

RUA09 YO-kirjoituksiin valmistava abikurssi (so)

A-ruotsin syventävä kulttuuriaiheinen kuuntelu-, kielioppi- ja kirjoituskurssi. Materiaalina käytetään esim. elokuvia, lehtiartikkeleita ym. Kurssi arvioidaan suoritusmerkinnällä S.

B1-RUOTSI

	1.vuonna	2.vuonna	3.vuonna	
RUB	1,2	3,4,5	6, 7	yo kevät
	1,2,3	4,5,6	7	yo syksy

RUB101 Minun ruotsini (p)

Kurssilla kartoitetaan opiskelijan ruotsin kielen taidon eri osa-alueiden osaamista ja kehittämisen kohteita sekä analysoidaan ja arvioidaan omia kielenopiskelutaitoja. Asetetaan tavoitteita omalle oppimiselle ja etsitään keinoja oman ja yhteisen osaamisen kehittämiseksi. Pohditaan ruotsin kielen merkitystä omassa elämässä nyt ja tulevaisuudessa. Syvennetään vapaamuotoisia ja tuttavallisia matkailuun ja arkeen liittyviä vuorovaikutustaitoja. Käsiteltävät aihepiirit liittyvät nuorten omiin kiinnostuksen kohteisiin sekä tarpeisiin käyttää kieltä erityisesti suullisissa viestintätilanteissa.

RUB102 Hyvinvointi ja ihmissuhteet (p)

Kurssilla harjoitellaan erilaisia vuorovaikutustilanteita eri viestintäkanavia käyttäen ja niistä suoriutumiseen tarvittavia strategioita. Harjoitellaan taitoa toimia aktiivisena keskustelijana ja toista kuuntelevana kielenkäyttäjänä. Harjaannutetaan taitoa muotoilla mielipiteitä ja käydä merkitysneuvotteluja arkipäiväiseen elämään liittyvistä asioista. Kurssilla pohditaan eri näkökulmista, mitä on hyvä elämä ja mikä merkitys hyvinvoinnilla ja ihmissuhteilla on ihmisen elämässä. Pohditaan myös teknologian ja digitalisaation tuomia muutoksia vuorovaikutukselle ja hyvinvoinnille.

RUB103 Kulttuuri ja mediat (p)

Kurssilla vahvistetaan monilukutaitoa ja erilaisten tekstilajien tulkitsemis- ja tuottamistaitoa eri medioita hyödyntäen. Tutustutaan suomenruotsalaisiin ja muihin pohjoismaisiin kulttuuri-ilmiöihin ja medioihin ajankohtaisesta ja nuoria kiinnostavasta näkökulmasta.

RUB104 Monenlaiset elinympäristömme (p)

Kurssilla kehitetään erilaisten tekstilajien tulkintaa ja tuottamista. Aihepiireinä ovat kulttuurisesti moninainen elinympäristö sekä yhteiskunnan ajankohtaiset ilmiöt, joita tarkastellaan ensisijaisesti nuorten näkökulmasta.

RUB105 Opiskelu- ja työelämää ruotsiksi (p)

Kurssilla harjoitellaan työelämässä tarvittavia vuorovaikutustaitoja sekä pohditaan jatko-opintoja ja tulevaisuudensuunnitelmia. Tutkitaan mahdollisuuksia opiskella ja tehdä töitä ruotsin kielellä. Tutustutaan mahdollisuuksiin osallistua pohjoismaiseen ja muuhun kansainväliseen yhteistyöhön.

SYVENTÄVÄT KURSSIT

RUB106 Viesti ja vaikuta puhuen - suullinen (sy)

Kurssilla syvennetään taitoa tuottaa kieltä suullisesti, taitoa ymmärtää puhuttua kieltä ja rakentaa dialogia. Vankennetaan puhumisen sujuvuutta sekä harjoitellaan valmistelua edellyttävää suullista tuottamista. Kurssilla kerrataan oppimäärän pakollisilla kursseilla käsitellyjä aihepiirejä tai niitä täydennetään opiskelijoiden tarpeiden mukaan.

RUB107 Kestävä elämäntapa (sy)

Kurssilla syvennetään taitoa tulkita ja tuottaa ruotsin kieltä erilaisissa kirjallisissa vuorovaikutustilanteissa ja erilaisille yleisöille. Kurssilla käsitellään eri tekstilajien tekstejä, kuten fiktiivisiä tai ei-fiktiivisiä, kertovia, kuvaavia, pohtivia, ohjaavia tai kantaa ottavia tekstejä. Kurssilla jatketaan oppimäärän pakollisten kurssien teemojen käsittelyä ekologisen, taloudellisen sekä sosiaalisesti ja kulttuurisesti kestävä elämäntavan näkökulmasta ottaen huomioon opiskelijoiden tarpeet tai kiinnostuksen kohteet.

SOVELTAVA KURSSI

RUB109 Kattava kieliopin kertaus yo-kirjoituksiin (so)

Kerrataan kielioppia B-oppimäärän mukaan sekä harjoitellaan lyhyempien ja pidempien kirjoitelmien kirjoittamista. Kurssi arvioidaan suoritusmerkinnällä S.

A-VIERAAT KIELET

Englanti

	1.vuonna	2.vuonna	3.vuonna	
ENA	1,2,3 1,2,3,4	4,5,6 5,6,7,8	7,8, 10 10	yo kevät yo syksy

ENA01 Englannin kieli ja maailmani (p)

Kurssilla pohditaan maailman kielellistä monimuotoisuutta, englannin kieltä globaalina ilmiönä sekä kielitaitoa välineenä kasvattaa kulttuurista osaamista. Aihepiirit ja tilanteet liittyvät opiskeluun, nuoren elämänpiiriin ja kielenkäyttötarpeisiin. Keskeisessä osassa kurssilla ovat oppimaan oppimisen taidot ja kielenopiskelun käsitteiden hallinta sekä vuorovaikutustaidot. Oppimista arvioidaan monipuolisesti.

ENA02 Ihminen verkostoissa (p)

Kurssilla harjoitellaan toimintaa erilaisissa vuorovaikutustilanteissa. Syvennetään taitoa toimia aktiivisena keskustelijana ja toista kuuntelevana kielenkäyttäjänä. Harjaannutetaan taitoa muotoilla ja ilmaista mielipiteitä. Kurssilla käsitellään ihmissuhteisiin liittyviä teemoja ja niiden yhteydessä psyykkistä, fyysistä ja sosiaalista hyvinvointia. Pohditaan myös teknologian ja digitalisaation merkitystä vuorovaikutukselle ja hyvinvoinnille. Oppimista arvioidaan monipuolisesti.

ENA03 Kulttuuri-ilmiöt (p)

Kurssilla laajennetaan ja syvennetään opiskelijoiden monilukutaitoa. Kurssilla tehdään eri tekstilajien kirjallisia ja suullisia tuotoksia painottaen tekstilajille ominaista kielellistä tarkkuutta. Aihepiireinä ovat erilaiset kulttuuriset ilmiöt, englanninkieliset mediat sekä luova toiminta. Harjoitellaan erilaisia oppimistapoja, esimerkiksi eläytyvää oppimista. Opiskelijoita kannustetaan arvioimaan tietoa, perusteluja ja lähteitä ja yhdistämään tietoa erilaisista lähteistä. Oppimista arvioidaan monipuolisesti.

ENA04 Yhteiskunta ja ympäröivä maailma (p)

Kurssilla kehitetään tiedonhankintataitoja ja kriittistä lukutaitoa sekä harjoitellaan aktiivista toimijuutta englannin kielellä. Tutustutaan erilaisiin yhteiskunnallisista ilmiöistä käytäviin keskusteluihin erityisesti aktiivisen kansalaisuuden näkökulmasta. Pohditaan yksilöiden ja yhteisöjen vastuita ja toimintamahdollisuuksia, kuten ihmisoikeuskysymyksiä ja vaikuttamismahdollisuuksia kansalaisyhteiskunnassa. Oppimista arvioidaan monipuolisesti.

ENA05 Tiede ja tulevaisuus (p)

Kurssilla syvennetään tekstin tulkinnan ja tuottamisen sekä tiedonhankinnan taitoja hakeamalla tietoa opiskelijoita kiinnostavista tiedon- ja tieteenaloista. Harjaannutetaan jakamaan omia tietoon tai mielipiteeseen perustuvia näkökantoja. Pohditaan erilaisia tulevaisuudenvisioita erityisesti teknologian ja digitalisaation näkökulmista sekä englannin kielen asemaa kansainvälisenä tieteen ja teknologian kielenä. Aihepiirit nousevat eri tiedon- ja tieteenaloista.

ENA06 Opiskelu, työ ja toimeentulo (p)

Kurssilla syvennetään käsitystä kielitaidosta työelämätaidona ja sosiaalisena pääomana. Tutustutaan tekstilajeihin, joita opiskelijat kohtaavat mahdollisissa jatko-opinnoissa tai työelämässä. Pohditaan jatko-opinto- tai urasuunnitelmia ja työntekoa myös kansainvälisessä kontekstissa. Käsitellään talousasioita, jotka liittyvät itsenäistyvän, työelämään astuvan nuoren elämänpiiriin, sekä laajempia talouden ilmiöitä.

SYVENTÄVÄT KURSSIT

ENA07 Kestävä elämäntapa (sy)

Kurssilla syvennetään taitoa tulkita ja tuottaa englantia erilaisissa kirjallisissa vuorovaikutustilanteissa ja erilaisille yleisöille. Kurssilla analysoidaan tai tuotetaan eri tekstilajien tekstejä, kuten fiktiivisiä tai ei-fiktiivisiä, kertovia, kuvaavia, pohtivia, ohjaavia tai kantaa ottavia tekstejä. Kurssilla jatketaan oppimäärän pakollisten kurssien teemojen käsittelyä ekologisen, taloudellisen sekä sosiaalisesti ja kulttuurisesti kestävän elämäntavan näkökulmasta ottaen huomioon opiskelijoiden tarpeet tai kiinnostuksen kohteet.

ENA08 Viesti ja vaikuta puhuen (sy)

Kurssilla syvennetään taitoa tuottaa kieltä suullisesti, taitoa ymmärtää puhuttua kieltä ja rakentaa dialogia. Vankennetaan puhumisen sujuvuutta sekä harjoitellaan valmistelua edellyttävää suullista tuottamista. Kurssilla kerrataan oppimäärän pakollisilla kursseilla käsitellyjä aihepiirejä tai niitä täydennetään opiskelijoiden tarpeiden mukaan.

SOVELTAVA KURSSI

ENA010 Abikurssi (so)

Kurssilla valmistaudutaan ylioppilaskokeeseen.

A-SAKSA

	1.vuonna	2.vuonna	3.vuonna	milloin tahansa
SAA	1,2,3	4,5,6	7,8,10	

Kurssit 1-6 ovat pakollisia ja kurssit 7 ja 8 syventäviä, kurssi 10/9 on soveltava koulukohtainen abikurssi. Kurssit suoritetaan pääsääntöisesti numerojärjestyksessä. Syventävien kurssien sekä abikurssin (SAA10) suorittaminen on suositeltavaa, koska niillä painopiste on vaativien tekstien, rakenteiden ja kuunteluiden harjoittamisessa. Kurssin voi suorittaa itsenäisesti poikkeustapauksissa suullisen kielitaidon kurssia (SAA08) lukuun ottamatta. Opetus tapahtuu kohdekielellä kääntämistä ja kieliopin käsittelyä lukuun ottamatta. Arviointi perustuu kielitaidon kaikkiin osa-alueisiin.

SAA01 Kieli ja maailmani (p)

Kurssilla kartoitetaan opiskelijan kielitaidon eri osa-alueiden osaamista ja kehittämisen kohteita sekä analysoidaan ja arvioidaan omia kieltenopiskelutaitoja. Kurssi niveltää perusopetuksen ja lukion kielenopetusta ja vahvistaa sanaston ja perusrakenteiden hallintaa opiskelijoiden tarpeiden mukaan. Varmistetaan ääntäminen ja harjoitetaan sitä. Totutaudutaan lukion työtapoihin ja pyritään luomaan turvallinen ja vuorovaikutteinen opiskeluilmapiiri. Kurssin aihepiirit ja tilanteet liittyvät opiskeluun, nuoren elämänpiiriin ja kielenkäyttötarpeisiin.

Tarkoituksenmukaisia oppimisen menetelmiä

- Kurssilla käytettäviä menetelmiä ovat mm. lukemalla ja kuuntelemalla oppiminen ja dialoginen oppiminen. Myös oppiminen pareissa/pienryhmissä on kurssilla keskeisessä osassa.

Kurssilla kehittyvät taidot

- Kurssilla korostuvat oppimaan oppimisen taidot, kielenopiskelun käsitteiden hallinta sekä vuorovaikutustaidot ja yhdessä oppimisen taidot. Myös itsenäisen työskentelyn hallitseminen on kurssilla olennaista, samoin kun kulttuuristen merkitysten tunnistaminen ja tulkinta.

Osaamisen arviointi

- Mahdollisia arviointitapoja ovat mm. koe, opiskelijan työskentelyn havainnointi, oppimistehtävät ja itsearviointi.

Kurssin kytkeytyminen aihekokonaisuuksiin

- Seuraavat aihekokonaisuudet korostuvat kurssilla: kulttuurien tuntemus ja kansainvälisyys sekä hyvinvointi ja turvallisuus.

SAA02 Ihminen verkostoissa (p)

Kurssilla harjoitellaan toimintaa erilaisissa vuorovaikutustilanteissa ja vahvistetaan ja laajennetaan rakenteiden hallintaa. Syvennetään taitoa toimia aktiivisena keskustelijana ja toista kuuntelevana kielenkäyttäjänä. Kurssilla käsitellään ihmissuhteisiin liittyviä teemoja ja niiden yhteydessä psyykkistä, fyysistä ja sosiaalista hyvinvointia. Pohditaan myös teknologian ja digitalisaation tuomia muutoksia vuorovaikutukselle ja hyvinvoinnille.

Tarkoituksenmukaisia oppimisen menetelmiä

- Kurssille soveltuvia mahdollisia menetelmiä ovat mm. dialoginen oppiminen, oppiminen pareissa ja pienryhmissä sekä autenttinen oppiminen.

Kurssilla kehittyvät taidot

- Kurssilla korostuvat vuorovaikutus ja yhteistyössä toimiminen. On tärkeää myös tunnistaa kulttuurisia merkityksiä sekä ilmaista omia ajatuksia ja tunteita. Oikeiden asiasisältöjen ilmaiseminen ja viestintä ovat tärkeä osa kurssia.

Osaamisen arviointi

- Mahdollisia tapoja arvioida opiskelijan työskentelyä ovat mm. koe, oppimistehtävät, itsearviointi, vertaisarviointi tai opiskelijan työskentelyn havainnointi.

Kurssin kytkeytyminen aihekokonaisuuksiin

- Seuraavat aihekokonaisuudet korostuvat kurssilla: hyvinvointi ja turvallisuus, teknologia ja yhteiskunta, monilukutaito ja mediat.

SAA03 Kulttuuri-ilmiöitä (p)

Kurssilla laajennetaan ja syvennetään monilukutaitoa ja käsitellään eri tekstilajeja. Aihepiireinä ovat erilaiset kulttuuriset ilmiöt, kohdekieliset mediat sekä luova toiminta. Kurssilla voidaan hyödyntää oppilaiden kokemuksia eri kulttuureista.

Tarkoituksenmukaisia oppimisen menetelmiä

- Mahdollisia menetelmiä ovat mm. lukemalla ja kuuntelemalla oppiminen, dialoginen oppiminen tai oppiminen pareissa/pienryhmissä. Kurssin teemaan soveltuvat hyvin myös tutkiva oppiminen, itsenäinen opiskelu ja projektioppiminen. Kurssilla voidaan myös käyttää digitaalisia oppimisen välineitä ja – ympäristöjä sekä -aineistoja laajemmin myös yhteistyössä mm. taito- ja taideaineiden kanssa (es. kuvataide, musiikki).

Kurssilla kehittyvät taidot

- Kurssilla korostuvat kulttuuristen merkitysten tunnistaminen ja tulkinta. Opiskelijan olisi hyvä oppia arvioimaan tietoa, perusteluita ja lähteitä. Omien ajatusten, tunteiden tai asiasisältöjen ilmaisemista ja viestintää painotetaan. Seuraavat teemat ovat luonnollinen osa kurssin sisältöä: vuorovaikutus ja yhteistyössä oppiminen, tietoteknologian hyödyntäminen ajattelun työkaluna sekä itsenäisen työskentelyn hallitseminen.

Osaamisen arviointi

- Mahdollisia arviointitapoja ovat mm. koe, oppimispäiväkirja, projektityö, oppimistehtävät, itsearviointi, vertaisarviointi ja opiskelijan työskentelyn havainnointi.

Kurssin kytkeytyminen aihekokonaisuuksiin

- Seuraavat aihekokonaisuudet korostuvat kurssilla: kulttuurien tuntemus ja kansainvälisyys, mediat ja monilukutaito, tiede ja taide kohtaavat.

SAA04 Yhteiskunta ja ympäröivä maailma (p)

Kurssilla painotetaan puhumista ja tekstin ymmärtämistä vaativahkolla tasolla. Lähtökohdina ovat oman maan ja kohdemaiden yhteiskuntiin liittyvät tekstit. ”Aktiivinen kansalaisuus ja yrittäjäyys” -aihekokonaisuus tarjoaa näkökulmia kurssin aiheiden käsittelyyn. Kurssilla harjoitellaan erilaisia ymmärtävän lukemisen strategioita. Kirjallista ilmaisua harjoitellaan kirjoittamalla erilaisiin tarkoituksiin sopivia tekstejä. Kurssilla korostetaan suvaitsevaisuutta käsitteleviä tekstejä, sillä opiskelijamme ovat koulumme ja maamme lähettiläitä maailmalla.

SAA05 Tiede, talous ja tekniikka (p)

HUOM Vanhan OPS:in kurssi SAA5 katso SAA03 kurssikuvaus.

Kurssilla painotetaan vaativan kieliaineksen ymmärtämistä. Aiheina ovat eri tieteenalat, tekniikan saavutukset, viestinnän eri muodot ja talouselämä. Aihekokonaisuus ”teknologia ja yhteiskunta” korostuu kurssin aiheiden käsittelyssä. Ohjataan opiskelijoita ymmärtämään teknologian merkitystä ja sovelluksia nyky-yhteiskunnassamme. Jatketaan lukemisstrategioiden harjoittelua ja hiotaan kirjallista ilmaisua kirjoittamalla erilaisiin tarkoituksiin sopivia tekstejä.

SAA06 Opiskelu, työ ja toimeentulo (p)

HUOM Vanhan OPS:in kurssi SAA6 katso SAA05 kurssikuvaus.

Kurssin aihepiirit ja tilanteet liittyvät opiskeluun ja työelämään, ja kurssilla harjoitellaan niille tyypillistä suullista ja kirjallista viestintää Harjoitetaan myös muodollisten tilanteiden vaatiman kielen ymmärtämistä ja käyttämistä. Aihekokonaisuus ”aktiivinen kansalaisuus ja yrittäjyys” tarjoavat näkökulmia kurssin aiheiden käsittelyyn. Opiskelijoille tarjotaan mahdollisuus keskustella mm. omista opiskelu- ja työkokemuksistaan.

SYVENTÄVÄT KURSSIT

SAA07 Kestävä elämäntapa (sy)

Kurssi antaa opiskelijalle valmiuksia ymmärtää ja käyttää luontoon, luonnontieteisiin ja kestävän kehityksen aihepiiriin liittyvää kieltä Ohjataan opiskelijoita vastuulliseen suhtautumiseen luontoon, yhteiseen omaisuuteen ja kuluttamiseen. Painopiste on vaativien tekstien, rakenteiden ja kuunteluiden harjoittamisessa.

SAA08 Viesti ja vaikuta puhuen – suullinen (sy)

Kurssilla syvennetään taitoa tuottaa kieltä suullisesti, taitoa ymmärtää puhuttua kieltä ja käydä dialogia. Harjoitetaan puhumisen sujuvuutta sekä valmistelua edellyttävää suullista tuottamista. Kurssilla kerrataan oppimäärän pakollisilla kursseilla käsitellyjä aihepiirejä tai niitä täydennetään opiskelijoiden tarpeiden mukaan.

Tarkoituksenmukaisia oppimisen menetelmiä

- Suullista viestintää painottavalle kurssille sopivia oppimisen menetelmiä ovat mm. lukemalla ja kuuntelemalla oppiminen, erilaiset projektityöt ja erityyppiset keskustelut ja dialogit esim. pari- ja pienryhmätyöskentelyn avulla. Draama ja eläytyvä oppiminen sekä tekemällä ja kokemalla oppiminen tukevat myös suullisten taitojen oppimista.

Kurssilla kehittyvät taidot

- Kurssilla kehitetään ajattelutaitoja yhdistämällä tietoja eri aihepiireistä sekä tunnistamalla ja tulkitsemalla eri kulttuureille tunnusomaisia merkityksiä erilaisten suullisten tehtävien kautta. Olennainen osa kurssia on ajatusten, tunteiden tai asiasisältöjen viestiminen sekä ylipäätään suullinen vuorovaikutus ja yhteistyö. Tietoteknologiaa voi hyödyntää esimerkiksi suullisten raporttien ja esitelmien suunnittelussa ja asiasisältöjen suullisessa raportoinnissa.

Osaamisen arviointi

- Suullisia taitoja korostavalle kurssille sopivia osaamisen arvioinnin työkaluja ovat mm. kokeet, projektityöt, erilaiset oppimistehtävät, erityisesti suullinen itse- ja vertaisarviointi, opettajan ja opiskelijan keskustelu sekä opiskelijoiden suullisen työskentelyn havainnointi.

Kurssin kytkeytyminen aihekokonaisuuksiin

- Suullista kielitaitoa painottavaan kurssiin voidaan yhdistää erilaisia, erityisesti aineen oppimäärän pakollisten kurssien aihepiirejä hyödyntäviä sisältöjä hyvin monipuolisesti. Aktiivinen kansalaisuus, yrittäjyys ja työelämä, hyvinvointi ja turvallisuus, kestävä elämäntapa ja globaali vastuu, kulttuurien tuntemus ja kansainvälisyys, monilukutaito ja mediat sekä teknologia ja yhteiskunta ovat mahdollisia kurssin aihepiirejä.

SOVELTAVAT KURSSIT

SAA10 Yhteinen maailma ja kansainvälistyminen (so)

Aihealueita ovat yleismaailmalliset kehityslinjat, ajankohtaiset tapahtumat maailmalla, kotimaassa sekä omalla asuinseudulla ja erilaisiin maailmankuviin liittyvät aiheet. Kansainvälistyvän maailman täysvaltaisina jäseninä oppilaat voivat myös halutessaan osallistua erilaisiin koulukohtaisiin kansainvälisiin projekteihin. Painopiste on vaativien tekstien, rakenteiden ja kuunteluiden harjoittamisessa.

A-RANSKA

	1.vuonna	2.vuonna	3.vuonna	milloin tahansa
RAA	1,2,3	4,5,6	7,8,10	

Kurssit 1-6 ovat pakollisia ja kurssit 7 ja 8 syventäviä, kurssi 9 on soveltava koulukohtainen abikurssi. Kurssit suoritetaan pääsääntöisesti numerojärjestyksessä. Syventävien kurssien sekä abikurssin (RAA010) suorittaminen on suositeltavaa, koska niillä painopiste on vaativien tekstien, rakenteiden ja kuunteluiden harjoittamisessa. Kurssin voi suorittaa itsenäisesti poikkeustapauksissa suullisen kielitaidon kurssia (RAA08) lukuun ottamatta. Opetus tapahtuu kohdekielellä kääntämistä ja kielioopin käsittelyä lukuun ottamatta. Arviointi perustuu kielitaidon kaikkiin osa-alueisiin.

RAA01 Kieli ja maailmani (p)

Kurssilla kartoitetaan opiskelijan kielitaidon eri osa-alueiden osaamista ja kehittämisen kohteita sekä analysoidaan ja arvioidaan omia kielenopiskelutaitoja. Kurssi niveltää perusopetuksen ja lukion kielenopetusta ja vahvistaa sanaston ja perusrakenteiden hallintaa opiskelijoiden tarpeiden mukaan. Varmistetaan ääntäminen ja harjoitetaan sitä. Totuttaudutaan lukion työtapoihin ja pyritään luomaan turvallinen ja vuorovaikutteinen opiskeluympäristö. Kurssin aihepiirit ja tilanteet liittyvät opiskeluun, nuoren elämänpiiriin ja kielenkäyttötarpeisiin. Kurssilla käytettäviä menetelmiä ovat mm. lukemalla ja kuuntelemalla oppiminen ja dialoginen oppiminen. Myös oppiminen pareissa/pienryhmissä on kurssilla keskeisessä osassa. Kurssilla korostuvat oppimaan oppimisen taidot, kielenopiskelun käsitteiden hallinta sekä vuorovaikutustaidot ja yhdessä oppimisen taidot. Myös itsenäisen työskentelyn hallitseminen on kurssilla olennaista, samoin kun kulttuuristen merkitysten tunnistaminen ja tulkinta. Mahdollisia arviointitapoja ovat mm. koe, opiskelijan työskentelyn havainnointi, oppimistehtävät ja itsearviointi.

Seuraavat aihekokonaisuudet korostuvat kurssilla: kulttuurien tuntemus ja kansainvälisyys sekä hyvinvointi ja turvallisuus.

RAA02 Ihminen verkostoissa (p)

Kurssilla harjoitellaan toimintaa erilaisissa vuorovaikutustilanteissa ja vahvistetaan ja laajennetaan rakenteiden hallintaa. Syvennetään taitoa toimia aktiivisena keskustelijana ja toista kuuntelevana kielenkäyttäjänä. Kurssilla käsitellään ihmissuhteisiin liittyviä teemoja ja niiden yhteydessä psyykkistä, fyysistä ja sosiaalista hyvinvointia. Pohditaan myös teknologian ja digitalisaation tuomia muutoksia vuorovaikutukselle ja hyvinvoinnille.

Kurssille soveltuvia mahdollisia menetelmiä ovat mm. dialoginen oppiminen, oppiminen pareissa ja pienryhmissä sekä autenttinen oppiminen.

Kurssilla korostuvat vuorovaikutus ja yhteistyössä toimiminen. On tärkeää myös tunnistaa kulttuurisia merkityksiä sekä ilmaista omia ajatuksia ja tunteita. Oikeiden asiasisältöjen ilmaiseminen ja viestintä ovat tärkeä osa kurssia.

Mahdollisia tapoja arvioida opiskelijan työskentelyä ovat mm. koe, oppimistehtävät, itsearviointi, vertaisarviointi tai opiskelijan työskentelyn havainnointi.

Seuraavat aihekokonaisuudet korostuvat kurssilla: hyvinvointi ja turvallisuus, teknologia ja yhteiskunta, monilukutaito ja mediat.

RAA03 Kulttuuri-ilmiöitä (p)

Kurssilla laajennetaan ja syvennetään monilukutaitoa ja käsitellään eri tekstilajeja. Aihepiireinä ovat erilaiset kulttuuriset ilmiöt, kohdekieliset mediat sekä luova toiminta. Kurssilla voidaan hyödyntää oppilaiden kokemuksia eri kulttuureista.

Mahdollisia menetelmiä ovat mm. lukemalla ja kuuntelemalla oppiminen, dialoginen oppiminen tai oppiminen pareissa/pienryhmissä. Kurssin teemaan soveltuvat hyvin myös tutkiva oppiminen, itsenäinen opiskelu ja pienimuotoinen projektioppiminen.

Kurssilla korostuvat kulttuuristen merkitysten tunnistaminen ja tulkinta. Opiskelijan olisi hyvä oppia arvioimaan tietoa, perusteluita ja lähteitä. Omien ajatusten, tunteiden tai asiasisältöjen ilmaisemista ja viestintää painotetaan. Seuraavat teemat ovat luonnollinen osa kurssin sisältöä: vuorovaikutus ja yhteistyössä oppiminen, tietoteknologian hyödyntäminen ajattelun työkaluna sekä itsenäisen työskentelyn hallitseminen.

Mahdollisia arviointitapoja ovat mm. koe, oppimispäiväkirja, projektityö, oppimistehtävät, itsearviointi, vertaisarviointi ja opiskelijan työskentelyn havainnointi.

Seuraavat aihekokonaisuudet korostuvat kurssilla: kulttuurien tuntemus ja kansainvälisyys, mediat ja monilukutaito, tiede ja taide kohtaavat.

RAA04 Yhteiskunta ja ympäröivä maailma (p)

Kurssilla painotetaan puhumista ja tekstin ymmärtämistä vaativahkolla tasolla. Lähtökohdina ovat oman maan ja kohdemaiden yhteiskuntiin liittyvät tekstit. ”Aktiivinen kansalaisuus ja yrittäjäyys” -aihekokonaisuus tarjoaa näkökulmia kurssin aiheiden käsittelyyn. Kurssilla harjoitellaan erilaisia ymmärtävän lukemisen strategioita. Kirjallista ilmaisua harjoitellaan kirjoittamalla erilaisiin tarkoituksiin sopivia tekstejä. Kurssilla korostetaan suvaitsevaisuutta käsitteleviä tekstejä, sillä opiskelijamme ovat koulumme ja maamme lähettäviä maailmalla.

RAA05 Tiede, talous ja tekniikka (p)

Kurssilla painotetaan vaativan kieliaineksen ymmärtämistä. Aiheina ovat eri tieteenalat, tekniikan saavutukset, viestinnän eri muodot ja talouselämä. Aihekokonaisuus ”teknologia ja yhteiskunta” korostuu kurssin aiheiden käsittelyssä. Ohjataan opiskelijoita ymmärtämään teknologian merkitystä ja sovelluksia nyky-yhteiskunnassamme. Jatketaan lukemisstrategioiden harjoittelua ja hiotaan kirjallista ilmaisua kirjoittamalla erilaisiin tarkoituksiin sopivia tekstejä.

RAA06 Opiskelu, työ ja toimeentulo (p)

Kurssin aihepiirit ja tilanteet liittyvät opiskeluun ja työelämään, ja kurssilla harjoitellaan niille tyypillistä suullista ja kirjallista viestintää. Harjoitetaan myös muodollisten tilanteiden vaatiman kielen ymmärtämistä ja käyttämistä. Aihekokonaisuus ”aktiivinen kansalaisuus ja yrittäjäyys” tarjoavat näkökulmia kurssin aiheiden käsittelyyn. Opiskelijoille tarjotaan mahdollisuus keskustella mm. omista opiskelu- ja työkokemuksistaan.

SYVENTÄVÄT KURSSIT

RAA07. Kestävä elämäntapa (sy)

Kurssi antaa opiskelijalle valmiuksia ymmärtää ja käyttää luontoon, luonnontieteisiin ja kestävän kehityksen aihepiiriin liittyvää kieltä. Ohjataan opiskelijoita vastuulliseen suhtautumiseen luontoon, yhteiseen omaisuuteen ja kuluttamiseen. Painopiste on vaativien tekstien, rakenteiden ja kuunteluiden harjoittamisessa.

RAA08 Viesti ja vaikuta puhuen - suullinen (sy)

Kurssilla syvennetään taitoa tuottaa kieltä suullisesti, taitoa ymmärtää puhuttua kieltä ja käydä dialogia. Harjoitetaan puhumisen sujuvuutta sekä valmistelua edellyttävää suullista tuottamista. Kurssilla kerrataan oppimäärän pakollisilla kursseilla käsitellyjä aihepiirejä tai niitä täydennetään opiskelijoiden tarpeiden mukaan.

Suullista viestintää painottavalle kurssille sopivia oppimisen menetelmiä ovat mm. lukemalla ja kuuntelemalla oppiminen, erilaiset pienimuotoiset projektityöt ja erityyppiset keskustelut ja dialogit esim. pari- ja pienryhmätyöskentelyn avulla. Draama ja eläytyvä oppiminen sekä tekemällä ja kokemalla oppiminen tukevat myös suullisten taitojen kehittymistä.

Kurssilla kehitetään ajattelutaitoja yhdistämällä tietoja eri aihepiireistä sekä tunnistamalla ja tulkitsemalla eri kulttuureille tunnusomaisia merkityksiä erilaisten suullisten tehtävien kautta. Olennainen osa kurssia on ajatusten, tunteiden tai asiasisältöjen viestiminen sekä ylipääntään suullinen vuorovaikutus ja yhteistyö. Tietoteknologiaa voi hyödyntää esimerkiksi suullisten raporttien ja esitelmien suunnittelussa ja asiasisältöjen suullisessa raportoinnissa.

Suullisia taitoja korostavalle kurssille sopivia osaamisen arvioinnin työkaluja ovat mm. koheet, projektityöt, erilaiset oppimistehtävät, erityisesti suullinen itse- ja vertaisarviointi, opettajan ja opiskelijan keskustelu sekä opiskelijoiden suullisen työskentelyn havainnointi.

Suullista kielitaitoa painottavaan kurssiin voidaan yhdistää erilaisia, erityisesti aineen oppimäärän pakollisten kurssien aihepiirejä hyödyntäviä sisältöjä hyvin monipuolisesti. Aktiivinen kansalaisuus, yrittäjyys ja työelämä, hyvinvointi ja turvallisuus, kestävä elämäntapa ja globaali vastuu, kulttuurien tuntemus ja kansainvälisyys, monilukutaito ja mediat sekä teknologia ja yhteiskunta ovat mahdollisia kurssin aihepiirejä.

SOVELTAVAT KURSSIT

RAA09 Yhteinen maailma ja kansainvälistyminen (so)

Aihealueita ovat yleismaailmalliset kehityslinjat, ajankohtaiset tapahtumat maailmalla, kotimaassa sekä omalla asuinseudulla ja erilaisiin maailmankuviin liittyvät aiheet. Kansainvälistyvän maailman täysvaltaisina jäseninä oppilaat voivat myös halutessaan osallistua erilaisiin koulukohtaisiin kansainvälisiin projekteihin. Painopiste on vaativien tekstien, rakenteiden ja kuunteluiden harjoittamisessa.

RAA10 Kertauskurssi (so)

Tavoitteena on perehdyttää opiskelijat ylioppilaskokeen eri osioihin ja harjoitella niissä tarvittavia taitoja. Tavoitteena on myös kartoittaa opiskelijoiden vahvuuksia ja heikkouksia ja auttaa niissä ohjaamalla omatoimiseen opiskeluun.

Lyhyt vieras kieli

saksa SA, ranska RA, italia IA, espanja EA, venäjä VE

B2-oppimäärä, perusopetuksen vuosiluokilla 7-9 alkanut kieli

B3-oppimäärä, lukiossa alkanut kieli

	1.vuonna	2.vuonna	3.vuonna	milloin tahansa
xxB2/B3	B301,B302, B303=B201, B304=B202	B305=B203, B306=B204, B307=B205	B308=B206, B2010	

Kaikki kurssit ovat syventäviä. Kurssit suoritetaan pääsääntöisesti numerojärjestyksessä. Ylioppilaskirjoituksiin valmistautuville viimeisten kurssien suorittaminen on tärkeää, koska niillä painopiste on vaativien tekstien, rakenteiden ja kuunteluiden harjoittamisessa. Kurssit

voi suorittaa itsenäisesti poikkeustapauksissa. Arviointi perustuu kielitaidon kaikkiin osa-alueisiin ja kurssit arvioidaan pääsääntöisesti numeroin.

SYVENTÄVÄT KURSSIT

xxB301 Tutustutaan toisiimme ja uuteen kieleen (sy)

Kurssilla tutustutaan opiskeltavan kielen asemaan maailmassa ja hahmotetaan sen suhde opiskelijoiden aiemmin opiskelemiin tai osaamiin kieliin. Harjoitellaan vuorovaikutusta arkeen liittyvissä tilanteissa ja niissä tarvittavia viestintästrategioita sekä opetellaan tärkeimpiä kohteliaisuuteen liittyviä ilmauksia.

Opetuksessa käytetään monipuolisia menetelmiä ja materiaaleja. Kurssilla hyödynnetään pari- ja pienryhmätyöskentelyä ja arkipäivän tilanteita harjoitellaan simuloimalla ja käyttämällä pelillisiä elementtejä.

Kurssilla opitaan ääntämisen ja intonaation perusteet. Opiskelija oppii tunnistamaan kohdekielen perusrakenteita ja ilmaisuja sekä toimimaan yksinkertaisissa vuorovaikutustilanteissa kohdekielellä. Vankennetaan kieltenopiskelussa tarvittavien peruskäsitteiden hallintaa.

Oppimista arvioidaan mahdollisimman monipuolisesti käyttämällä esimerkiksi oppimistehtäviä, osasuorituksia ja kokeita. Arviointia tehdään myös havainnoimalla opiskelijan työskentelyä oppitunneilla.

Aihekokonaisuuksista nousee esiin kulttuurien tuntemus ja kansainvälisyys.

xxB302 Matkalla maailmalla (sy)

Kurssilla harjoitellaan selviytymistä erilaisissa matkustamiseen liittyvissä tilanteissa ja tavanomaisissa asiointitilanteissa.

Opetuksessa käytetään monipuolisia menetelmiä ja materiaaleja. Kurssilla käytetään pari- ja pienryhmätyöskentelyä ja arkipäivän tilanteita harjoitellaan simuloimalla ja käyttämällä pelillisiä elementtejä, mikä motivoi ja rohkaisee käyttämään kohdekieltä.

Ääntämistaidot vahvistuvat. Myös opiskelijan TVT-taidot kehittyvät hänen käyttäessään vuorovaikutuksessa ja yhteistyössä eri viestintätekniikoita, niin että hän pystyy tuottamaan ja tulkitsemaan suppeita viestejä..

Oppimista arvioidaan mahdollisimman monipuolisesti käyttämällä esimerkiksi oppimistehtäviä, osasuorituksia ja kokeita. Arviointia tehdään myös havainnoimalla opiskelijan työskentelyä oppitunneilla ja hänelle tarjotaan mahdollisuuksia osoittaa osaamistaan ja kiinnostustaan monin eri tavoin.

Kielialueen kulttuuriin tutustuminen ja sen piirteiden vertaaminen omaan ovat olennainen osa kurssia.

xxB303 Elämän tärkeitä asioita = xxB201 (sy)

Kurssilla harjoitellaan vuorovaikutustaitoja eri viestintäkanavia käyttäen. Aihepiirit ja tilanteet liittyvät nuorten jokapäiväiseen elämään, ihmissuhteisiin ja verkostoihin, kiinnostuksen kohteisiin, vapaa-ajan viettoon ja harrastuksiin.

Kurssilla käytetään eri oppimismenetelmiä esimerkiksi pari- ja pienryhmätyöskentelyä. Tällä kurssilla kuuntelemisen, lukemisen, kirjoittamisen ja päättelyn merkitys menetelminä kasvaa.

Opiskelija osaa ääntää kieltä ymmärrettävästi ja ilmaisu muuttuu sujuvammaksi. Kirjallisen viestinnän taidot alkavat kehittyä ja ajatuksia, tunteita ja asioita opitaan vähitellen ilmaisemaan.

Oppimista arvioidaan mahdollisimman monipuolisesti käyttämällä esimerkiksi oppimistehtäviä, osasuorituksia ja kokeita. Arviointia tehdään myös havainnoimalla opiskelijan työskentelyä oppitunneilla. Hänelle tarjotaan mahdollisuuksia osoittaa osaamistaan ja kiinnostustaan monin eri tavoin.

Omaan elämään liittyvien tilanteiden harjoittelu kohdekielellä liittyy aihekokonaisuuteen hyvinvointi ja turvallisuus.

xxB304 Monenlaista elämää = xxB202 (sy)

Kurssilla harjoitellaan pienimuotoista kirjallista viestintää. Aihepiirit käsittelevät kulttuurien välisiä kohtaamisia Suomessa ja ulkomailla.

Kurssilla käytetään monipuolisia menetelmiä ja mahdollisuuksien mukaan autenttista materiaalia. Kurssille sopivia menetelmiä ovat esimerkiksi pari- ja pienryhmätyöskentely ja mahdollisesti pienimuotoinen projektioppiminen.

Tietoteknologiaa opitaan hyödyntämään ajattelun työkaluna. Itsenäisen työskentelyn hallinta, kulttuuristen merkitysten tunnistaminen ja tulkinta, vuorovaikutus ja yhteistyössä toimiminen ovat keskeisiä tavoiteltavia taitoja.

Arviointiin sopivat mm. projektit, oppimispäiväkirjat, portfolioit ja oppimistehtävät. Lisäksi opiskelijaa kannustetaan itse- ja vertaisarviointiin.

Aihekokonaisuuksista korostuvat kulttuurien tuntemus ja kansainvälisyys sekä monilukutaito ja mediat.

xxB305=xxB203 Ennen ja nyt (sy)

Kurssilla tarkastellaan elämää ennen ja nyt sekä yksilön että yhteiskunnan kannalta. Aiheina ovat esimerkiksi terveys ja hyvinvointi. Kurssilla painotetaan puheviestintää ja vahvistetaan perusrakenteiden hallintaa. Kirjoittamistaitoa harjoitellaan viestinnällisten tehtävien avulla. Kurssin tavoitteena on oppia kertomaan menneestä ja nykyhetkestä yksilön kannalta ja osata vertailla elämää ennen ja nyt, sekä hyvinvointiin ja terveyteen liittyviä asioita. Kurssilla keskustellaan urheilun myönteisistä vaikutuksista ihmisen omaan hyvinvointiin ja kehitykseen sekä yksilön mahdollisuuksista vaikuttaa aktiivisesti omaan ympäristöönsä.

xxB306=xxB204 Kulttuuri (sy)

Kurssin aihepiireinä voivat olla esimerkiksi kohdekulttuurin kuvataide, kirjallisuus, musiikki, elokuva, teatteri tai urheilu. Kurssilla harjoitellaan kielitaidon kaikkia alueita. Kurssilla keskustellaan esimerkiksi hyvän urheilijan ominaisuuksista. Vaativat tekstit ja kuullunymmärtämisharjoitukset ovat kurssin keskeisiä asioita. Tavoitteena on myös oppia kuvailemaan kulttuurin erityispiirteitä.

xxB307=xxB205 Opiskelu ja tulevaisuudensuunnitelmat (sy)

Kurssin aihepiirit liittyvät kouluun, myöhempään opiskeluun ja työelämään sekä nuorten tulevaisuudensuunnitelmiin. Kurssilla harjoitellaan kyseisiin aihepiireihin liittyvää suullista ja kirjallista viestintää, kuten omien toiveiden ja suunnitelmien kuvailua. Kurssin tavoitteena on oppia keskustella pienimuotoisesti nuorten vaikuttamismahdollisuuksista meillä ja muualla.

xxB308=xxB206 Yhteinen maailma ja kansainvälistyminen (sy)

Lähtökohtana ovat esimerkiksi oman maan ja kohdemaiden yhteiskuntien toimintaan sekä maapallon nykytilaan ja tulevaisuuden näkymiin liittyvät yleistajuiset tekstit, myös mediatekstit. Kurssilla painotetaan tekstin ymmärtämistä ja kuvausten ja yksinkertaisten selostusten laatimista suullisesti ja kirjallisesti. Kurssin tavoitteena on oppia keskustelemaan jokaisen omasta vastuusta ympäristön suojelussa ja yhteisen hyvän edistämisessä. Vaativat tekstit ja kuullunymmärtämisharjoitukset ovat kurssin keskeisiä asioita.

SOVELTAVA KURSSI

xxB2010 (entinen xxB27/xxB28) Kertauskurssi (so)

Tavoitteena on vahvistaa ja aktivoida aikaisemmin opittua. Kurssilla opitaan hallitsemaan ylioppilaskokeen eri tehtävätyyppejä. Tavoitteena on myös se, että opiskelija löytää keinoja oman kielitaitonsa kehittämiseen.

Kurssilla käytetään monipuolisesti hyväksi opittua kielitaitoa sekä kerrataan ja syvennetään sitä edelleen runsaan, erityyppisistä lähteistä peräisin olevan autenttisen materiaalin ja opiskelijoiden tarpeista lähtevien työtehtävien avulla. Kurssilla harjoitellaan ylioppilaskokeen eri tehtävätyyppejä ja niissä tarvittavia strategioita.

Lukemalla ja kuuntelemalla opitaan samalla kun harjoitellaan ylioppilaskokeen eri osioita. Keskittyminen itsenäiseen työskentelyyn ja opiskeluun painottuu ylioppilaskokeeseen valmistautuessa.

Kurssi arvioidaan oppimistehtävien ja osasuoritusten perusteella. Kurssilla olennaista on, että opiskelija arvioi omaan osaamistaan ja saa siitä henkilökohtaista palautetta. Kurssi kytkeytyy aihekokonaisuuksista monilukutaitoon ja tehtävätyypeistä riippuen myös muihin opetussuunnitelman aihekokonaisuuksiin.

Matematiikka, lyhyt ja pitkä oppimäärä

Yhteinen kurssi: **MAY01: Luvut ja lukujonot (p)**

Kurssin keskeinen sisältö	<ul style="list-style-type: none"> - peruslaskutoimitukset - funktio - lukujonot ja summat - prosenttilaskut - logaritmi
Oppimisen menetelmät ja työtavat	<ul style="list-style-type: none"> - lukemalla, kuuntelemalla ja tekemällä oppiminen - pareissa ja pienryhmissä
Arviointi	- osasuoritukset, itse- ja vertaisarviointi, kurssikoe
Reunaehdot ja muita asioita	- tarkoituksenmukainen teknisten apuvälineiden käyttö mm. funktion kuvaajan ja lukujonojen tutkimisessa

Lyhyt matematiikka:

	1.vuonna	2.vuonna	3.vuonna	milloin tahansa
MAB	1,2 + 3 tai 4 tai 5 – kolme kurssia	4 (2:n jälkeen) tai 5 (2:n jälkeen) tai 6 (4:n jälkeen) tai 7 tai 8 (5:n jälkeen) – kolme tai neljä kurssia	6 tai 7 tai 8 9 (abi), 10 (abi) yksi - kolme kurssia	

MAB02: Lausekkeet ja yhtälöt (p)

Kurssin keskeinen sisältö	<ul style="list-style-type: none"> - lineaarinen riippuvuus ja verrannollisuus - graafinen ja algebrallinen ratkaiseminen - toisen asteen polynomifunktio ja yhtälön ratkaiseminen
Oppimisen menetelmät ja työtavat	<ul style="list-style-type: none"> - lukemalla, kuuntelemalla ja tekemällä oppiminen - pareissa ja pienryhmissä
Arviointi	- osasuoritukset, itse- ja vertaisarviointi, kurssikoe
Reunaehdot ja muita asioita	- tarkoituksenmukainen teknisten apuvälineiden käyttö mm. polynomifunktion tutkimisessa ja yhtälöiden ratkaisemisessa

MAB03: Geometria (p)

Kurssin keskeinen sisältö	<ul style="list-style-type: none"> - kuvioiden ja kappaleiden geometrisen ominaisuudet ja geometriaa koordinaatistossa - yhdenmuotoisuus - trigonometriset funktiot suorakulmaisessa kolmiossa - Pythagoraan lause - pinta-alat ja tilavuudet
Oppimisen menetelmät ja työtavat	<ul style="list-style-type: none"> - lukemalla, kuuntelemalla ja tekemällä oppiminen - pareissa ja pienryhmissä
Arviointi	<ul style="list-style-type: none"> - osasuoritukset, itse- ja vertaisarviointi, kurssikoe
Reunaehdot ja muita asioita	<ul style="list-style-type: none"> - tarkoituksenmukainen teknisten apuvälineiden käyttö mm. erilaisten kuvioiden ja kappaleiden piirtämisessä

MAB04: Matemaattisia malleja (p)

Kurssin keskeinen sisältö	<ul style="list-style-type: none"> - lineaarinen ja eksponentiaalinen malli - potenssiyhtälön ratkaisu - eksponenttiyhtälön ratkaiseminen - lukujonot matemaattisina malleina
Oppimisen menetelmät ja työtavat	<ul style="list-style-type: none"> - lukemalla, kuuntelemalla ja tekemällä oppiminen - pareissa ja pienryhmissä
Arviointi	<ul style="list-style-type: none"> - osasuoritukset, itse- ja vertaisarviointi, kurssikoe
Reunaehdot ja muita asioita	<ul style="list-style-type: none"> - tarkoituksenmukainen teknisten apuvälineiden käyttö mm. polynomi- ja eksponenttifunktion ominaisuuksien tutkimisessa - kurssi voidaan valita MAB2 jälkeen numerojärjestyksestä poiketen

MAB05: Tilastot ja todennäköisyys (p)

Kurssin keskeinen sisältö	<ul style="list-style-type: none"> - diskreetin jakauman tunnusluvut - regressio ja korrelaatio, ennusteiden tekeminen - todennäköisyyden mallit ja laskusäännöt
Oppimisen menetelmät ja työtavat	<ul style="list-style-type: none"> - lukemalla, kuuntelemalla ja tekemällä oppiminen - pareissa ja pienryhmissä
Arviointi	<ul style="list-style-type: none"> - osasuoritukset, itse- ja vertaisarviointi, kurssikoe
Reunaehdot ja muita asioita	<ul style="list-style-type: none"> - tarkoituksenmukainen teknisten apuvälineiden käyttö mm. digitaalisessa muodossa olevan datan hakemisessa sekä tunnuslukujen määrittämisessä - kurssi voidaan valita MAB2 jälkeen numerojärjestyksestä poiketen

MAB06: Talousmatematiikka (p)

Kurssin keskeinen sisältö	<ul style="list-style-type: none"> - keskeiset talouselämän käsitteet - mm. indeksi- laina- ja verotuslaskut - lukujonot ja summat taloudellisten tilanteiden sovelluksissa
Oppimisen menetelmät ja työtavat	<ul style="list-style-type: none"> - lukemalla, kuuntelemalla ja tekemällä oppiminen - pareissa ja pienryhmissä
Arviointi	<ul style="list-style-type: none"> - osasuoritukset, itse- ja vertaisarviointi, kurssikoe

Reunaehdot ja muita asioita	<ul style="list-style-type: none"> - tarkoituksenmukainen teknisten apuvälineiden käyttö mm. yhtälöiden ratkaisussa - kurssin kanssa samassa jaksossa on mahdollista valita yhteiskuntaopin kurssi taloustiedon teoreettista puolta syventämään - kurssi voidaan valita MAB4 jälkeen numerojärjestyksestä poiketen
-----------------------------	--

SYVENTÄVÄT KURSSIT

MAB07: Matemaattinen analyysi (sy)

Kurssin keskeinen sisältö	<ul style="list-style-type: none"> - polynomifunktio: merkin tutkiminen, funktion kulku, derivaatta ja ääriarvot
Oppimisen menetelmät ja työtavat	<ul style="list-style-type: none"> - lukemalla, kuuntelemalla ja tekemällä oppiminen - pareissa ja pienryhmissä
Arviointi	<ul style="list-style-type: none"> - osasuoritukset, itse- ja vertaisarviointi, kurssikoe
Reunaehdot ja muita asioita	<ul style="list-style-type: none"> - tarkoituksenmukainen teknisten apuvälineiden käyttö mm. funktion kulun tutkimisessa ja derivaatan määrittämisessä

MAB08: Tilastot ja todennäköisyys II (sy)

Kurssin keskeinen sisältö	<ul style="list-style-type: none"> - normaalijakauma ja tilastolliset tunnusluvut - toistokoe ja binomijakauma - luottamusväli
Oppimisen menetelmät ja työtavat	<ul style="list-style-type: none"> - lukemalla, kuuntelemalla ja tekemällä oppiminen - pareissa ja pienryhmissä
Arviointi	<ul style="list-style-type: none"> - osasuoritukset, itse- ja vertaisarviointi, kurssikoe
Reunaehdot ja muita asioita	<ul style="list-style-type: none"> - tarkoituksenmukainen teknisten apuvälineiden käyttö mm. digitaalisessa muodossa olevan datan hakemisessa ja tunnuslukujen määrittämisessä - kurssi voidaan valita MAB5 jälkeen numerojärjestyksestä poiketen

SOVELTAVAT KURSSIT

MAB 9: Teknisen apuvälineen käyttö (so)

Kurssilla syvennetään teknisen apuvälineen käyttötaitoja sekä kehitetään sähköisen ratkaisun kirjoittamisen taitoja. Kurssitehtävät ovat pääsääntöisesti yo-tehtäviä.

MAB10: Abikurssi (so)

Vaihto MAA – MAB: MAA02 = MAB02

MAA03 = MAB03

MAA06 = MAB07

MAA08 = MAB04

Pitkä matematiikka:

	1.vuonna	2.vuonna	3.vuonna	milloin tahansa
MAA	1,2,3,4,5	6,7,8,9, 10 tai 12 tai 13	10, 12 (9:n jälkeen), 13 (9:n jälkeen), 14 (abi), 15 (abi)	11 (MAA2:n jälkeen)

MAA02: Polynomifunktiot ja – yhtälöt (p)

Kurssin keskeinen sisältö	<ul style="list-style-type: none"> - polynomien tulo ja tekijöihin jako - polynomifunktio - 2. asteen polynomiyhtälöt - korkeamman asteen polynomiyhtälöt - polynomiepäyhtälöt
Oppimisen menetelmät ja työtavat	<ul style="list-style-type: none"> - lukemalla, kuuntelemalla, tutkimalla ja tekemällä oppiminen - pareissa ja pienryhmissä
Arviointi	- osasuoritukset, itse- ja vertaisarviointi, kurssikoe
Reunaehdot ja muita asioita	- tarkoituksenmukainen teknisten apuvälineiden käyttö mm. yhtälöiden ratkaisussa ja funktioiden analysoinnissa

MAA03: Geometria (p)

Kurssin keskeinen sisältö	<ul style="list-style-type: none"> - kuvioiden ja kappaleiden pinta-alat - kappaleiden tilavuudet - kuvioiden ja kappaleiden pituuksien ja kulmien laskeminen - ympyrän geometria - yhdenmuotoisuus
Oppimisen menetelmät ja työtavat	<ul style="list-style-type: none"> - lukemalla, kuuntelemalla, tutkimalla ja tekemällä oppiminen - pareissa ja pienryhmissä
Arviointi	- osasuoritukset, itse- ja vertaisarviointi, kurssikoe
Reunaehdot ja muita asioita	- tarkoituksenmukainen teknisten apuvälineiden käyttö mm. kuvioiden ja kappaleiden piirtämisessä ja tutkimisessa

MAA04: Vektorit (p)

Kurssin keskeinen sisältö	<ul style="list-style-type: none"> - vektoreiden peruskäsitteet ja laskutoimitukset - yhtälöryhmän ratkaiseminen - suora ja taso avaruudessa
Oppimisen menetelmät ja työtavat	<ul style="list-style-type: none"> - lukemalla, kuuntelemalla, tutkimalla ja tekemällä oppiminen - pareissa ja pienryhmissä
Arviointi	- osasuoritukset, itse- ja vertaisarviointi, kurssikoe
Reunaehdot ja muita asioita	- tarkoituksenmukainen teknisten apuvälineiden käyttö mm. vektorilaskuissa

MAA05: Analyttinen geometria (p)

Kurssin keskeinen sisältö	<ul style="list-style-type: none"> - suoran, ympyrän ja paraabelin yhtälö - itseisarvo - pisteen etäisyys suorasta
Oppimisen menetelmät ja työtavat	<ul style="list-style-type: none"> - lukemalla, kuuntelemalla, tutkimalla ja tekemällä oppiminen - pareissa ja pienryhmissä

Arviointi	- osasuoritukset, itse- ja vertaisarviointi, kurssikoe
Reunaehdot ja muita asioita	- tarkoituksenmukainen teknisten apuvälineiden käyttö mm. suoran, ympyrän ja paraabelin analysoinnissa

MAA06: Derivaatta (p)

Kurssin keskeinen sisältö	- rationaaliyhtälö ja -epäyhtälö - funktion raja-arvo, jatkuvuus ja derivaatta - funktion kulku ja ääriarvot
Oppimisen menetelmät ja työtavat	- lukemalla, kuuntelemalla, tutkimalla ja tekemällä oppiminen - pareissa ja pienryhmissä
Arviointi	- osasuoritukset, itse- ja vertaisarviointi, kurssikoe
Reunaehdot ja muita asioita	- tarkoituksenmukainen teknisten apuvälineiden käyttö mm. funktioiden analysoinnissa

MAA07: Trigonometriset funktiot (p)

Kurssin keskeinen sisältö	- suunnattu kulma - trigonometriset funktiot: jaksollisuus, derivointi, yhtälöiden ratkaisu - yhdistetty funktio
Oppimisen menetelmät ja työtavat	- lukemalla, kuuntelemalla, tutkimalla ja tekemällä oppiminen - pareissa ja pienryhmissä
Arviointi	- osasuoritukset, itse- ja vertaisarviointi, kurssikoe
Reunaehdot ja muita asioita	- tarkoituksenmukainen teknisten apuvälineiden käyttö mm. trigonometrinen funktioiden analysoinnissa

MAA08: Juuri- ja logaritmifunktiot (p)

Kurssin keskeinen sisältö	- juuri-, eksponentti- ja logaritmifunktiot: yhtälöt ja derivaatat - murtopotenssi ja potenssien laskusäännöt
Oppimisen menetelmät ja työtavat	- lukemalla, kuuntelemalla, tutkimalla ja tekemällä oppiminen - pareissa ja pienryhmissä
Arviointi	- osasuoritukset, itse- ja vertaisarviointi, kurssikoe
Reunaehdot ja muita asioita	- tarkoituksenmukainen teknisten apuvälineiden käyttö mm. juuri-, eksponentti- ja logaritmifunktioiden analysoinnissa

MAA09: Integraalilaskenta (p)

Kurssin keskeinen sisältö	- integraalifunktio käsitteenä - integraalifunktioiden määrittäminen - integraalin sovellukset
Oppimisen menetelmät ja työtavat	- lukemalla, kuuntelemalla, tutkimalla ja tekemällä oppiminen - pareissa ja pienryhmissä
Arviointi	- osasuoritukset, itse- ja vertaisarviointi, kurssikoe

Reunaehdot ja muita asioita	<ul style="list-style-type: none"> - tarkoituksenmukainen teknisten apuvälineiden käyttö mm. funktioiden integroinnissa sekä sovellustilanteiden hahmottamisessa - kurssit MAA6, MAA7, MAA8 ja MAA9 kannattaa suorittaa peräkkäin
-----------------------------	--

MAA010: Todennäköisyys ja tilastot (p)

Kurssin keskeinen sisältö	<ul style="list-style-type: none"> - tilastolliset jakaumat ja tunnuslukujen laskeminen - todennäköisyyden laskusäännöt - todennäköisyysjakaumat, odotusarvo
Oppimisen menetelmät ja työtavat	<ul style="list-style-type: none"> - lukemalla, kuuntelemalla, tutkimalla ja tekemällä oppiminen - pareissa ja pienryhmissä
Arviointi	- osasuoritukset, itse- ja vertaisarviointi, kurssikoe
Reunaehdot ja muita asioita	- tarkoituksenmukainen teknisten apuvälineiden käyttö mm. digitaalisessa muodossa olevan datan hakemisessa ja analysoinnissa

SYVENTÄVÄT KURSSIT

MAA011: Lukuteoria ja todistaminen (sy)

Kurssin keskeinen sisältö	<ul style="list-style-type: none"> - lauseiden totuusarvot - erilaiset todistustavat - kokonaislukujen jaollisuus - alkuluvut
Oppimisen menetelmät ja työtavat	<ul style="list-style-type: none"> - lukemalla, kuuntelemalla, tutkimalla ja tekemällä oppiminen - pareissa ja pienryhmissä
Arviointi	- osasuoritukset, itse- ja vertaisarviointi, kurssikoe
Reunaehdot ja muita asioita	<ul style="list-style-type: none"> - tarkoituksenmukainen matemaattisten menetelmien ja teknisten apuvälineiden käyttö mm. jaollisuuden tutkimisessa - kurssin voi suorittaa MAY1 ja MAA02 jälkeen numerojärjestyksestä poiketen

MAA012: Algoritmit matematiikassa (sy)

Kurssin keskeinen sisältö	<ul style="list-style-type: none"> - iterointi, yhtälön numeerinen (likimääräinen) ratkaiseminen - polynomien jakoalgoritmi - numeerinen integrointi
Oppimisen menetelmät ja työtavat	<ul style="list-style-type: none"> - lukemalla, kuuntelemalla, tutkimalla ja tekemällä oppiminen - pareissa ja pienryhmissä
Arviointi	- osasuoritukset, itse- ja vertaisarviointi, kurssikoe
Reunaehdot ja muita asioita	<ul style="list-style-type: none"> - tarkoituksenmukainen teknisten apuvälineiden käyttö mm. yhtälöiden numeerisessa ratkaisemisessa - kurssin voi suorittaa myös MAA09 jälkeen numerojärjestyksestä poiketen

MAA013: Differentiaali- ja integraalilaskennan jatkokurssi (sy)

Kurssin keskeinen sisältö	<ul style="list-style-type: none"> - funktioiden jatkuvuuden ja derivoituvuuden tutkiminen - raja-arvo äärettömyydessä - sarja ja sen summa - käänteisfunktio - kahden muuttujan funktio ja osittaisderivaatta
Oppimisen menetelmät ja työtavat	<ul style="list-style-type: none"> - lukemalla, kuuntelemalla, tutkimalla ja tekemällä oppiminen - pareissa ja pienryhmissä
Arviointi	- osasuoritukset, itse- ja vertaisarviointi, kurssikoe
Reunaehdot ja muita asioita	<ul style="list-style-type: none"> - tarkoituksenmukainen teknisten apuvälineiden käyttö mm. funktion ominaisuuksien tutkimisessa - kurssin voi suorittaa myös MAA09 jälkeen numerojärjestyksestä poiketen

SOVELTAVA KURSSI

MAA014: Teknisen apuvälineen käyttö (so)

Kurssilla syvennetään teknisen apuvälineen käyttötaitoja sekä kehitetään sähköisen ratkaisun kirjoittamisen taitoja. Kurssitehtävät ovat pääsääntöisesti yo-tehtäviä.

MAA015: Abikurssi (so)

BIOLOGIA

	1.vuonna	2.vuonna	3.vuonna	milloin tahansa
BI	1,2	3,4,5	5,7	17 (3:n ja 5:n jälkeen)

Pakolliset kurssit BI01 ja BI02 opiskellaan ennen syventäviä. Sen jälkeen suoritusjärjestys on syventävissä muuten vapaa, mutta BI03 on tärkeää käydä ennen kurssia BI05. Soveltavista kursseista Biologian työkurssi (BI06) suositellaan valittavaksi vasta BI03- ja BI05-kurssien jälkeen ja Kertauskurssi BI07 on syytä käydä juuri ennen YO-koetta.

BI01 Elämä ja evoluutio (p)

Kurssilla perehdytään siihen, millainen biologia elämää tutkivana tieteenä on. Lähdetään liikkeelle opettelemalla perusasioita solusta ja sen toiminnasta, jotta voidaan ymmärtää lajien jatkuva muuttuminen evoluution kautta. Evoluution hienojen mekanismien ymmärtäminen lieneekin kurssin keskeisin sisältö. Näin päästään lopulta ihmettelemään sitä, kuinka runsas ja monimuotoinen eliömaailma maapallollemme on syntynyt.

Oppimisessa kurssilla saatetaan tavanomaisen kuuntelemisen, lukemisen ja ryhmätyöskentelyn ohella painottaa tutkimuksellisuutta ja kokeellisuutta. Tällöin opiskelijat voivat tehdä sopivasta aiheesta pienimuotoisen tutkimuksen, joka saattaa sisältää laboratorio- tai kenttätöitä.

Osaamisen arviointi voi perustua erilaisiin oppimistehtäviin, kurssikokeisiin, projektitöihin, esitelmiin ja yleisesti tuntinäyttöihin. Jos kurssilla tehdään tutkimus, sitä voidaan painottaa arvioinnissa. Myös itse- ja vertaisarviointia voidaan käyttää.

BI02 Ekologia ja ympäristö (p)

Kurssilla opitaan ymmärtämään se, miten luonto toimii, toisin sanoen opitaan ekologian perusteet. Sen jälkeen jatketaan ympäristöekologialla, eli tarkastellaan ihmisen vaikutuksia luontoon ja opitaan ymmärtämään kestävä elämäntavan ja tulevaisuuden merkitystä.

Ympäristökurssilla tehdään usein ympäristöekologinen tutkimus, jossa päästään havainnoimaan jollain tavoin ympäristön tilaa. Tutkimusta suunniteltaessa ja tehtäessä opitaan biologisen tutkimuksen tekemisen vaiheista ja huomioitavista seikoista, ja tutkimukseen saattaa kuulua laboratorio- tai kenttätöitä.

Tutkimusta arvioidaan mm. tutkimusmenetelmien, medialukutaidon, tieteellisyyden ja ryhmässä toimimisen perusteella. Kurssilla osaamisen arviointi voi tutkielman ohella perustua oppimistehtäviin, kurssikokeisiin, projektitöihin ja yleisesti tuntinäyttöihin. Myös itse- ja vertaisarviointia voidaan käyttää.

SYVENTÄVÄT KURSSIT

BI03 Solu ja perinnöllisyys (sy)

Kun BI1-kurssilla opittiin pintaraapaisu soluista, tällä kurssilla sukellaan aiheeseen huomattavasti syvemmälle: Opitaan, kuinka soluja tutkitaan, kuinka geenit ohjaavat solujen toimintaa, kuinka solut lisääntyvät ja kuinka ominaisuudet periytyvät sukupolvelta toiselle. Keskeisintä on ymmärtää se, kuinka solun perintöainne DNA toimii.

Tämän kurssin teemat ovat päivänpolttavia ja jatkuvasti esillä mediassa. Siksi kurssilla voidaan tehdä työ, jossa opiskelija valitsee itseään kiinnostavan erityisaiheen solubiologiselle tutkimukselle laboratorioissa tai sähköisten aineistojen avulla. Mahdollisesti tehdään myös yksi isompikin yhteinen laboratoriotyö. Kurssille sopii työskentely pareittain tai pienryhmissä. Lukemalla ja kuuntelemalla oppiminen on keskeinen oppimismenetelmä tällä varsin faktaa ja detaljirikkaalla kurssilla.

Kurssilla arvioidaan osaamista yleensä loppukokeella tai välikokeilla, mutta lisäksi voidaan arvioida tutkimustaitoja tai käyttää myös esim. pienempiä oppimistehtäviä arvioinnissa. Opiskelijan itsearviointi voi täydentää osaamisen arviointia. Osa tuotoksista, esim. tutkimus, voidaan vertaisarvioida.

BI04 Ihmisen biologia (sy)

Tällä kurssilla opiskellaan ihmisen elimistön rakennetta ja toimintaa eli anatomiaa ja fysiologiaa, joten kurssi nivoutuu paljon terveystietoon sekä hermoston kautta myös psykologiaan.

Kurssilla pyritään teorian opiskelun ohella oppimaan ihmiselimistön toiminnasta myös tekemällä pieniä käytännön tutkimuksia ja kokeita, jotka kertovat ihmiselimistön toiminnasta. Mahdollisesti mikroskopoidaan esimerkiksi kudoksenäytteitä, määritetään opiskelijoiden veriryhmiä tai preparoidaan auki rotan elimistö.

Osaamista arvioidaan tyypillisesti väli- ja loppukokeilla ja mahdollisten esitelmien pohjalta. Tuntityöskentelyä painotetaan arvioinnissa paljon tällä kurssilla. Lisäksi arvioidaan eri muodoissa tehtäviä kurssitöitä sekä opiskelijan mahdollisesti tekemää tutkimusta.

BI05 Biologian sovellukset (sy)

Tällä kurssilla opitaan laaja kirjo hyvin uudenaikaisia tapoja, joiden avulla ihminen soveltaa ja käyttää hyväkseen biologian alalla saavuttamaansa ymmärrystä. Opitaan esimerkiksi lääketieteen modernien hoitokeinojen, geenimuunnellun ravinnon tai mikrobien bioteknologian hyödyntämisen mahdollisuuksia ja riskejä. Lisäksi syvenneellään edelleen geenitietoutta ja opetellaan esim. keinoja, joilla nykyisin ihmisenkin geenejä voidaan peukaloida koeputkessa.

Kurssilla opiskellaan paljon pareissa tai pienryhmissä, perinteisesti lukemalla ja kuuntelemalla oppitunneilla sekä esimerkiksi pitämällä esitelmiä kiinnostavista erityisteemoista, joita kurssin aihepiirissä riittää. Kurssin loppupuolella saatetaan tehdä koulumme hienolla ja modernilla geenitutkimusvälineistöllä DNA-laboratorioharjoitus.

Osaamista arvioidaan erilaisilla oppimistehtävillä sekä väli- tai loppukokeilla, jotka mittaavat teorian ohella myös kykyä ymmärtää biologisia tutkimusprosesseja ja koeasetelmia. Pienryhmissä tuotettuja projekteja kuten esitelmiä tai muita tuotoksia voidaan arvioida. Työskentelytaitoja laboratoriotutkimuksessa saatetaan myös arvioida.

SOVELTAVAT KURSSIT

BI06 Biologian työkurssi (so)

Tämä kurssi sopii erityisen hyvin sellaiselle opiskelijalle, joka nauttii käytännön tekemisestä ja kokee oppivansa tehokkaasti tekemällä. Mäkelänrinteen lukiossa tämän kurssin teema on soveltaa BI3- ja BI5-kursseilla opittuja genetiikan eli perinnöllisyystieteen tietoja laboratorioharjoituksissa. Työt vaihtelevat vuosittain, mutta tyypillisesti perehdytään klassiseen genetiikkaan eli geenien periytymisen sääntöihin tekemällä risteytyskokeita banaanikärpäsillä. Moderniin geenitutkimukseen perehdytään tekemällä esimerkiksi geeninsiirtoon tai DNA-sormenjälkiin ja PCR-monistamiseen liittyvä labraharjoitus.

Kurssi toteutetaan tilanteen mukaan joko puolikkaana tai kokonaisuena kurssina. Oppimisen arviointi perustuu laboratoriotyöskentelyyn ja töistä kirjoitettaviin tai videoitaviin työselostuksiin. Kurssi arvioidaan suoritusmerkinnällä (S).

BI07 Kertauskurssi (so)

Kurssilla kerrataan ja syvennetään biologian pakollisten ja syventävien kurssien sisältöjä, ja teemoista sovitaan yleensä tarkemmin yhdessä kurssin alussa. Kurssilla perehdytään myös biologian sähköisessä YO-kokeessa käytettäviin ohjelmistoihin, tutustutaan biologian YO-kokeelle ominaisiin kysymystyyppeihin ja käydään läpi vastaustekniikkaa.

Kurssille tyypillisiä oppimisen menetelmiä ovat esimerkiksi YO-tehtävien tyypiset harjoitustehtävät, itsenäinen opiskelu sekä toisille opettaminen ja yhteisöllinen tiedonrakentelu.

Osaamista arvioidaan esimerkiksi erilaisilla YO-kokeeseen valmistavilla oppimistehtävillä ja niiden vertaisarvioinnilla. Yleensä kurssin lopussa pidetään preliminäärikoe. Kurssi arvioidaan suoritusmerkinnällä (S).

Maantiede

	1.vuonna	2.vuonna	3.vuonna	milloin tahansa
GE	1,2	2,3,4	4,6	

Kurssien suoritusjärjestys: Peruskurssi ensin ja sitten syventävät kurssit. Syventävien kurssien suoritusjärjestys on vapaa, kuitenkin siten että GE04 suoritetaan viimeisenä.

GE01 Maailma muutoksessa (p)

Kurssi perehdyttää opiskelijan muuttuvan maailman ja sen alueellisten ongelmien ja mahdollisuuksien tarkasteluun. Kurssilla seurataan mm. uutisointia eri puolelta maailmaa ja hahmotetaan globaaleja riskialueita sekä luonnonriskien, ympäristöriskien että ihmiskunnan ris-

kien kannalta. Kurssilla voidaan tehdä vierailuja sekä ryhmä- tai paritöitä. Loppukokeen sijasta kurssilla voidaan käyttää myös portfoliotyöskentelyä tai tutkielman laatimista.

SYVENTÄVÄT KURSSIT

GE02 Sininen planeetta (sy)

Luonnonmaantiedettä. Kurssilla tarkastellaan mm. Ilma-, vesi- ja kivikehän rakennetta ja toimintaa, sekä luonnossa tapahtuvia prosesseja ja niihin liittyviä syy- ja seuraussuhteita.

Kurssilla voidaan tehdä kenttäharjoituksia, vierailuja ja ryhmätöitä. Loppukokeen sijasta kurssilla voi olla ryhmätentti tai jokin muu työ.

GE03 Yhteinen maailma (sy)

Ihmistoiminnan maantiedettä. Kurssilla tarkastellaan mm. väestöasioita, kulttuureja, ravinnontuotantoa, energiakysymyksiä sekä ihmistoiminnan alueellista rakentumista. Kurssilla voidaan tehdä kenttäharjoituksia, vierailuja ja ryhmätöitä. Loppukokeen sijasta kurssilla voi olla ryhmätentti tai jokin muu työ.

GE04 Geomedia – tutki, osallistu ja vaikuta (sy)

Kurssilla perehdytään aikaisemmilla kursseilla hankittujen maantieteellisten tietojen ja taitojen soveltamiseen. Kurssin aikana laaditaan tutkielma tai vaihtoehtoisesti voidaan tehdä osallistumis- tai vaikuttamisprojekti.

SOVELTAVA KURSSI

GE06 Abikurssi (so)

Fysiikka

	1.vuonna	2.vuonna	3.vuonna	milloin tahansa
FY	1,2,4	5,3,6	7, 9	

Koulukohtainen kertauskurssi FY09 kannattaa suorittaa, jos aikoo osallistua fysiikan ylioppilaskirjoituksiin ja/tai pääsykokeisiin, joissa koevaatimukseen kuuluu edes osittain fysiikan oppimäärä.

FY01 Fysiikka luonnontieteenä (p)

- liikeilmiöt ja voima liikkeen muutoksen aiheuttajana
- mittaustulosten esittäminen graafisesti ja analysointi

SYVENTÄVÄT KURSSIT

FY02 Lämpö (sy)

- kaasujen tilanmuutokset, lämpölaajeneminen ja paine
- kappaleiden lämpeneminen, jäähtyminen, olomuodon muutokset ja lämpöenergia
- mekaaninen työ, teho ja hyötysuhde

FY03 Sähkö (sy)

- sähkövirta, jännite ja resistanssi sekä Ohmin laki
- yksinkertaiset tasavirtapiirit
- sähköteho
- sähköstaattinen vuorovaikutus, Coulombin laki ja sähkökenttä

FY04 Voima ja liike (sy)

- tasainen ja tasaisesti kiihtyvä suoraviivainen liike
- Newtonin lait ja liikeyhtälön muodostaminen
- momentti ja tasapaino pyörimisen suhteen
- liikemäärän säilymlaki, impulssiperiaate ja törmäykset
- liike- ja potentiaalienergia sekä mekaanisen energian säilymlaki

FY05 Jaksollinen liike ja aallot (sy)

- tasainen ympyräliike
- gravitaatiovuorovaikutus
- harmoninen voima ja värähdysliike
- aaltoliikkeen heijastuminen, taittuminen, diffraktio, interferenssi ja seisovat aallot

FY06 Sähkömagnetismi (sy)

- varatun hiukkasen liike sähkö- ja magneettikentässä
- sähkömagneettinen induktio
- generaattori, muuntaja ja energian siirto sähkövirran avulla
- valon heijastuminen, taittuminen, interferenssi ja diffraktio

FY07 Aine ja säteily (sy)

- energian ja sähkömagneettisen säteilyn kvantittuminen, ja fotonit
- ydinreaktiot, ydinerergia, ytimen sidoserergia sekä energian ja massan ekvivalenssi
- radioaktiivisuus ja hajoamislaki

SOVELTAVAT KURSSIT

FY09 Abikurssi (so)

Kertauskurssi yo-kirjoituksia varten

FY10 ja FY11

Teknisen korkeakoulun ja lääketieteellisen pääsykokeiden fysiikan tehtävien harjoittelua

Kemia

	1.vuonna	2.vuonna	3.vuonna	milloin tahansa
KE	1,2	3,4,6	5,7	

Kurssit suositellaan suoritettavaksi numerojärjestyksessä. Jos kurssi 2 ei mahdu ensimmäiseen vuoteen, rytmi siirtyy: 1; 2+3+4; 5+6+7

KE01 Kemiaa kaikkialla (p)

Sisältö: Aineen rakenne ja ominaisuuksien ennustaminen. Jaksollinen järjestelmä ja sidokset kemistin työvälineinä sekä kokeellisen lähestymistavan peruselementit.

Työtavat: Lukemalla, kuuntelemalla, keskustelemalla ja tekemällä oppiminen digitaalisia materiaaleja hyödyntäen. Opiskelija toimii niin itsenäisesti kuin työparin- tai ryhmän jäsenenä.

Arviointi: Opiskelijan osasuoritukset, kokeellinen työskentely, itse- ja vertaisarviointi sekä kurssikoe.

SYVENTÄVÄT KURSSIT

KE02 Ihmisen ja elinympäristön kemiaa (sy)

Sisältö: Ainemäärän, pitoisuuden ja isomerian käsitteet. Orgaanisten yhdisteiden mallintaminen ja ominaisuuksien selittäminen. Analyysimenetelmiin tutustuminen.

Työtavat: Lukemalla, kuuntelemalla, keskustelemalla ja tekemällä oppiminen digitaalisia materiaaleja hyödyntäen. Opiskelija toimii niin itsenäisesti kuin työparin- tai ryhmän jäsenenä.

Arviointi: Opiskelijan osasuoritukset, kokeellinen työskentely, itse- ja vertaisarviointi sekä kurssikoe.

KE03 Reaktiot ja energia (sy)

Sisältö: Kemian merkkikielen käyttäminen ja laskennalliset tehtävät. Energia kemiallisissa reaktioissa. Kokeellisen työskentelyn syventäminen.

Työtavat: Lukemalla, kuuntelemalla, keskustelemalla ja tekemällä oppiminen digitaalisia materiaaleja hyödyntäen. Opiskelija toimii niin itsenäisesti kuin työparin- tai ryhmän jäsenenä. Arvioidaan opiskelijan soveltamisen taitoa.

Työtavat: Opiskelijan osasuoritukset, kokeellinen työskentely, itse- ja vertaisarviointi sekä kurssikoe.

KE04 Materiaalit ja teknologia (sy)

Sisältö: Materiaalien ominaisuudet, käyttö ja elinkaari. Sähkökemian keskeiset käsitteet. Tutkimuksen tai ongelmanratkaisun ideointi ja suunnittelu

Työtavat: Lukemalla, kuuntelemalla, keskustelemalla ja tekemällä oppiminen digitaalisia materiaaleja hyödyntäen. Opiskelija toimii niin itsenäisesti kuin työparin- tai ryhmän jäsenenä.

Työtavat: Opiskelijan osasuoritukset, tutkimuksen suunnittelu ja ideointi. Itse- ja vertaisarviointi sekä kurssikoe.

KE05 Reaktiot ja tasapaino (sy)

Sisältö: Kemiallisen reaktion nopeus. Homogeeninen ja heterogeeninen tasapaino. Tutkimustulosten ja –prosessin arviointi.

Työtavat: Lukemalla, kuuntelemalla, keskustelemalla ja tekemällä oppiminen digitaalisia materiaaleja hyödyntäen. Opiskelija toimii niin itsenäisesti kuin työparin- tai ryhmän jäsenenä.

Työtavat: Opiskelijan osasuoritukset, kokeellinen työskentely, itse- ja vertaisarviointi sekä kurssikoe.

Reunaehdot ja muita asioita

Tarkoituksenmukaisten välineiden käyttö laskennallisten tehtävien ratkaisemisessa. Kursilla harjoitellaan mittaustulosten graafisia esityksiä ja niiden tulkintaa tasapainotehtävissä.

SOVELTAVAT KURSSIT

KE06 Projektikurssi (so)

Kurssilla kartutetaan tutkimuksellisia ja kokeellisen työskentelyn taitoja.

Työtavat: Laboratoriotöitä voidaan tehdä koulussa tai mahdollisissa yhteistyökohteissa. Tieto- ja viestintäteknologiaa käytetään tarkoituksenmukaisesti. Opiskelijat hankkivat tietoa ja analysoivat sitä itsenäisesti tai ryhmissä sekä laativat kirjallisia ja suullisia raportteja, työselostuksia, tutkielmia, esityksiä tai postereita kurssin aiheista. Mahdollisuuksien mukaan sisällytetään vierailuja yrityksiin, tutkimuslaitoksiin tai korkeakouluihin.

KE07 Kertauskurssi (so)

Ev.lut.uskonto

	1.vuonna	2.vuonna	3.vuonna	milloin tahansa
UE	1,2,4	2,3,4,5	3,6,8	4,6

UE01 Uskonto ilmiönä – kristinuskon, juutalaisuuden ja islamin jäljillä (p)

Kurssin keskeinen sisältö

- * Uskonto ilmiönä ja uskonnon tieteellinen tutkimus.
- * Kristinuskon, juutalaisuus ja islam. Näihin liittyvät ajankohtaiset kysymykset.

Oppimisen menetelmät ja työtavat

- * Vierailut moskeijassa ja synagogassa.
- * Vaihtoehtoisia suoritustapoja: peli, esitelmä, tutkielma

Arviointi (arvioinnin välineet)

- * Kurssin aikana annettu näyttö + koe.

Reunaehdot ja muita asioita

- * Digikirja, erilaiset verkko-oppimisympäristöt.

UE02 Maailmanlaajuinen kristinuskon (p)

Kurssin keskeinen sisältö

- * Kristinuskon kehitys, muodot ja vaikutus eri puolella maailmaa.

Oppimisen menetelmät ja työtavat

- * Vierailut katolisessa ja ortodoksisessa kirkossa
- * Vaihtoehtoisia suoritustapoja: Tutkielma tai toiminnallinen projekti (sis. tutustumiskäynnin ja haastattelun valitussa kohteessa).

Arviointi (arvioinnin välineet)

- * Kurssin aikana annettu näyttö + koe/projekti/tutkielma.

Reunaehdot ja muita asioita

- * Digikirja, erilaiset verkko-oppimisympäristöt.

SYVENTÄVÄT KURSSIT

UE03 Maailman uskontoja ja uskonnollisia liikkeitä (sy)

Kurssin keskeinen sisältö

- * Maailmanuskonnot, erityisesti Aasiassa syntyneet uskonnot.
- * Kehittää valmiuksia toimia työelämässä ja kansainvälisissä toimintaympäristöissä.

Oppimisen menetelmät ja työtavat

- * Vierailut

Arviointi (arvioinnin välineet)

- * Kurssin aikana annettu näyttö + koe/projekti/tutkielma

Reunaehdot ja muita asioita

- * Digikirja, erilaiset verkko-oppimisympäristöt
- * Vähintään ue1 tulee olla suoritettuna ennen kurssia

UE04 Uskonto suomalaisessa yhteiskunnassa (sy)

Kurssin keskeinen sisältö

- * Uskonto suomalaisessa yhteiskunnassa. Uskonnon ja yhteiskunnan vuorovaikutus, aktiivinen kansalaisuus, katsomusten välinen dialogi, sekularisaatio ja uskonottomuus.

Oppimisen menetelmät ja työtavat

- * Vierailut, toiminnallinen projekti itse valitussa kohteessa
- * Arviointi (arvioinnin välineet)
- * Kurssin aikana annettu näyttö

Reunaehdot ja muita asioita

- * Digikirja, erilaiset verkko-oppimisympäristöt
- * Mielellään ue1 ja ue2 tulee olla suoritettuna ennen kurssia

UE05 Uskonnot tieteessä, taiteessa ja populaarikulttuurissa (sy)

Kurssin keskeinen sisältö

- * Uskonnot tieteessä, taiteessa ja populaarikulttuurissa

Oppimisen menetelmät ja työtavat

- * Vierailut, toiminnallinen projekti itse valitussa kohteessa

Arviointi (arvioinnin välineet)

- * Kurssin aikana annettu näyttö

Reunaehdot

- * Digikirja, erilaiset verkko-oppimisympäristöt
- * Mielellään ue1 ja ue2 tulee olla suoritettuna ennen kurssia

UE06 Uskonnot ja media (sy)

Kurssin keskeinen sisältö

- * Uskonnot ja media.

Oppimisen menetelmät ja työtavat

- * Uskontoon liittyvän mediasisällön tuottaminen tai media-analyysi.

Arviointi (arvioinnin välineet)

* Kurssin aikana annettu näyttö

Reunaehdot ja muita asioita

* Digikirja, erilaiset verkko-oppimisympäristöt

* Mielellään ue1 ja ue2 tulee olla suoritettuna ennen kurssia

SOVELTAVA KURSSI

UE08 Abikurssi (so)

Elämäkatsomustieto

	1.vuonna	2.vuonna	3.vuonna	milloin tahansa
ET	1,2	3,4	5	

ET01 Maailmankatsomus ja kriittinen ajattelu (p)

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- ymmärtää ja osaa soveltaa maailmankatsomuksellisia käsitteitä ja hahmottaa niiden välisiä yhteyksiä sekä osaa eritellä erilaisten maailmankatsomusten piirteitä ja lähtökohtia
- ymmärtää, miten yksilölliset ja yhteiskunnalliset tekijät vaikuttavat maailmankatsomuksen muotoutumiseen, ja osaa eritellä oman katsomuksensa ja siihen liittyvien uskomusten muotoutumista
- osaa tarkastella kriittisesti niin omia kuin muiden uskomuksia sekä erilaisten medioiden tarjoamaa informaatiota
- osaa hyödyntää eri oppiaineissa oppimaansa elämäkatsomuksensa muodostamisessa ja erottaa tieteellisen, ei-tieteellisen ja epätieteellisen maailmankuvan.

Keskeiset sisällöt

- maailmankatsomuksen, maailmankuvan ja elämäkatsomuksen käsitteet sekä niiden keskinäinen suhde ja asema omassa elämäkatsomuksessa
- erilaisia maailmankatsomuksia – esimerkiksi sekulaareja, uskonnollisia, poliittisia ja elämäntapaan liittyviä – sekä niiden piirteiden ja perusoletusten tutkimista eri tieteiden tarjoamin välinein
- tyypillisiin informaation käsittelyyn ja ympäröivän todellisuuden jäsentämiseen liittyvien kognitiivisten vääristymien tarkastelu sekä omassa että muiden ajattelussa
- koulun, median, politiikan, tieteen, taiteen, viihdeteollisuuden sekä uskonnollisten ja kulttuuristen yhteisöjen vaikutus maailmankuviin ja -katsomuksiin sekä omaan elämäkatsomukseen
- median ja muiden informaation lähteiden toimintalogiikka sekä niihin kohdistuva kriittinen katsomuksellinen ajattelu sekä katsomuksellisen argumentaation erittely erilaisista näkökulmista

ET02 Ihminen, identiteetti ja hyvä elämä (p)

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- tuntee erilaisia ihmiskäsityksiä ja osaa eritellä ja arvioida, miten erilaiset ihmiskäsitykset ja -ihanteet johtavat erilaisiin ja joskus keskenään ristiriitaisiin vastauksiin ihmiselämän keskeisistä kysymyksistä
- osaa pohtia oman identiteettinsä osatekijöitä sekä soveltaa erilaisia ihmiskuvallisia ja katsomuksellisia vaihtoehtoja keskeisiin omaa hyvää elämäänsä koskeviin kysymyksiin
- ymmärtää ihmisarvon perustavan eettisen merkityksen, tuntee keskeisimmät ihmisoikeusasiakirjat ja osaa soveltaa ihmisoikeusajattelua erilaisissa yhteyksissä, kuten uskonnon- ja sanavapautta koskevissa kysymyksissä
- tutustuu erilaisiin käsityksiin hyvästä elämästä ja osaa eritellä ja arvioida niiden taustalla olevia maailmankatsomuksellisia perusteita
- kehittää taitojaan ilmaista identiteettiään ja elämänkatsomustaan sekä niihin liittyviä näkemyksiään ja tuntemuksiaan toisia ja yhdenvertaisuutta kunnioittaen, johdonmukaisesti ja luovasti.

Keskeiset sisällöt

- luonnon- ja ihmistieteellisiä, sekulaareja ja uskonnollisia, filosofisia ja populaarikulttuuriin kuuluvia ihmiskäsityksiä ja -ihanteita
- ihmisen olemassaolon peruskysymyksiä: ihmissuhteet, sukupuolisuus ja seksuaalisuus; opiskelu ja työ, vanheneminen ja kuolema
- identiteetti, elämänvalinnat ja elämänhallinnan keinot: yksilön mahdollisuudet vaikuttaa omaan elämäänsä, perimän ja ympäristön merkitys
- ihmisarvo, ihmisen arvokkuus ja ihmisoikeudet, ihmisoikeusasiakirjoja: YK:n yleismaailmallisen ihmisoikeuksien julistus, Lapsen oikeuksien sopimus sekä Euroopan ihmisoikeussopimus
- erilaisia käsityksiä hyvästä elämästä sekä toisten ihmisten, eläinten ja ympäristön asemasta siinä

SYVENTÄVÄT KURSSIT

ET03 Yksilö ja yhteisö (sy)

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- hahmottaa yhteisöllisyyden merkityksen ihmisyydelle ja omalle yksilölliselle identiteetilleen ja saa välineitä myönteisen yhteisöllisyyden hyödyntämiseen oman identiteettinsä rakentamisessa
- ymmärtää, että sosiaalisia ilmiöitä sekä yhteiskunnallisia rakenteita ja muutoksia voidaan tarkastella tieteellisesti ja että näillä on suuri merkitys yksilön elämänvalinnoille
- osaa jäsentää omaa asemaansa yksilönä yhteisöissä, kansalaisena valtiossa ja toimijana talousjärjestelmässä sekä arvioida yksilön vaikutusmahdollisuuksia ja vastuuta eri alueilla ja kasvattaa valmiuttaan rakentamaan yhteiskunnalliseen osallistumiseen
- ymmärtää ja osaa perustella ihmisoikeuksien, uskonnon- ja omantunnon vapauden, yhdenvertaisuuden, demokratian, rauhan, yhteiskunnallisen ja globaalin oikeudenmukaisuuden sekä kestävänsä tulevaisuuden rakentamisen lähtökohtia ja periaatteita
- osaa tarkastella kriittisesti yhteiskuntaa ja sen rakenteita sekä kasvattaa yhteiskunnallista kuvittelukykyään ja aktiivisuuttaan siten, että hahmottaa

tulevaisuuden mahdollisuuksina ja vaihtoehtoisina tapahtumakulkuina, joihin pystyy myös omalla toiminnallaan vaikuttamaan.

Keskeiset sisällöt

- ihminen sosiaalisena olentona, yksilöiden vuorovaikutus ja yhteisöllisyys: yksityinen ja julkinen, tunnustussuhteet ja merkitykselliset toiset, roolit ja yhteisölliset normit
- yhteiskuntatutkimuksen perusteita, kuten sosiaaliset tosiasiat, yhteiskunnalliset rakenteet ja modernin länsimaisen yhteiskunnan erityispiirteet sekä näiden vaikutus yksilön elämään
- taloudellisen ja poliittisen vallan suhde nyky-Suomessa sekä globaalissa markkinataloudessa, yksilön kuluttajana ja kansalaisena tekemien valintojen vaikutukset yhteiskunnan eri tasoilla
- ihmisoikeudet, uskonnon- ja omantunnon vapaus, globaali oikeudenmukaisuus ja kestävä tulevaisuuden rakentaminen moraalisisina ja poliittisina vaatimuksina sekä näitä vaatimuksia vastustavat näkemykset ja toimet mukaan lukien ihmisoikeusloukkaukset sekä holokausti
- yhteiskunnalliset utopiat ja dystopiat sekä niiden kriittinen potentiaali: ihanteet ja kauhukuvat nykyisyyden suurennuslaseina ja toiminnan motivoijina

ET04 Kulttuurit katsomuksen muovaajina (sy)

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- ymmärtää kulttuurin merkityksen ihmisyydelle ja omalle elämäntutkimukselle sekä saa välineitä myönteisen kulttuurisen identiteetin rakentamisessa
- osaa käyttää kulttuurintutkimuksen käsitteistöä ja muodostaa kulttuureja koskeviin kysymyksiin oman perustellun kantansa sekä tunnistaa vihapuheen ja erottaa sen sanavapauden vastuullisesta käytöstä
- hahmottaa suomalaisuuden historiallisesti rakentuvana ja muuttuvana jatkumona, johon kuuluvat niin ulkoiset vaikutteet kuin sisäinen moninaisuus sekä vähemmistökulttuurit
- ymmärtää, että kulttuurit ovat vuorovaikutuksessa keskenään eikä mikään kulttuuri ole kehittynyt ilman ulkoisia vaikutteita kulttuurin ydinpiirteisiin, kuten elämäntapoihin, kieleen, teknologiaan ja uskomuksiin
- osaa hahmottaa erilaiset elämäntutkimukselliset ratkaisut ja identiteettivallat sekä maailman kulttuurisen moninaisuuden rikkautena ja perustella niiden yhdenvertaisen kohtelun.

Keskeiset sisällöt

- kulttuurin käsite ja merkitys sekä sen erilaiset luokittelut ja käyttötavat, kulttuuri merkityksiin perustuvana inhimillisenä toimintana, erilaisia teorioita kulttuurien kehityksestä ja suhteesta toisiinsa
- kulttuuriperintö: tapakulttuurin monet muodot, kulttuurinen itseilmaisuus, kulttuurin vaikutus yksilön maailmankuvaan ja elämäntutkimukseen, Unescon maailmanperintöohjelma
- suomalaisen kulttuurin ja identiteetin historiallinen rakentuminen, suomalaisuuden monimuotoisuus ja suomalaiset vähemmistökulttuurit
- kulttuurien ja sivilisaatioiden vuorovaikutus sekä monokulttuurisuuden mahdottomuus: monikulttuurisuus ja globaali kulttuuri sekä niiden erilaiset katsomukselliset ja yhteiskunnalliset vaikutukset
- etnosentrisyyden ja rasismien sekä keskinäisen kunnioituksen ja yhdenvertaisuuden historiaa ja nykypäivää eri kulttuureissa

ET05 Katsomusten maailma (sy)

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- kehittää kykyään lukea, tulkita ja ymmärtää erilaisia uskonnollisia ja uskonottomia maailmankatsomuksia ja verrata niiden lähtökohtia ja elämäntapaa omaan elämänskatsomukseensa
- ymmärtää, että maailmankatsomukset, uskonto ja uskonnollisuus ovat historiallisesti rakentuneita, erittäin monimuotoisia ja muuttuvia ilmiöitä, joilla on merkittävä kulttuurinen ja yhteiskunnallinen merkitys
- tutustuu uskontojen, uskonnollisuuden ja uskonottomuuden tieteelliseen tutkimukseen, määrittelyyn ja selittämiseen hahmottaen sen lähtökohtia ja tavoitteenasetteluja
- hallitsee käsitteitä, tietoa ja taitoja, joiden avulla hän osaa pohtia ja analysoida maailmankatsomuksellisiin järjestelmiin, kuten sekulaariin humanismiin ja uskontoihin, liittyviä kysymyksiä sekä muodostaa niihin oman perustellun kantansa
- perehtyy uskontokritiikin keskeisiin argumentteihin, tutustuu humanismin ja vapaa-ajattelun historiaan
- perehtyy Lähi-idän uskontoihin sekä joihinkin muihin uskontoihin ja maailmankatsomuksellisiin järjestelmiin hahmottaen niiden keskeisiä piirteitä, sisäistä monimuotoisuutta sekä vaikutusta kulttuuriin ja yhteiskuntaan erityisesti suomalaisesta näkökulmasta.

Keskeiset sisällöt

- katsomuksen ja uskonnon sekä uskonnollisuuden ja uskonottomuuden tutkiminen, määrittelemine ja selittäminen, käsityksiä uskontojen alkupe-
räästä
- uskonnollisten ilmiöiden tulkinnassa käytettyjä käsitteitä, kuten myytti, pyhä, riitti, symboli ja teismi
- uskontokritiikki, ateismi, agnostismi ja sekulaarin humanismin maailmankatsomukselliset perusteet
- kristinuskon, islamin ja juutalaisuuden sekä joidenkin muiden uskontojen ja maailmankatsomuksellisten järjestelmien historiallinen ja maantieteellinen levinneisyys ja jakautuminen, pyhät kirjat, oppi, elämäntapa ja suhde yhteiskuntaan
- tämän päivän merkittävien maailmankatsomuksellisten järjestelmien, kuten sekulaarin humanismin ja suurten uskontojen, suhde yhteiskuntaan, tapakulttuuriin, moraalisiin, politiikkaan ja tieteeseen; liberaali ja fundamentalistinen uskonnollisuus, sekularisaatio ja uskonottomuus

SOVELTAVAT KURSSIT

ET08 Abikurssi (so)

Filosofia

	1.vuonna	2.vuonna	3.vuonna	milloin tahansa
FI	1	2, 3	4	

FI01 Johdatus filosofiseen ajatteluun (p)

Kurssilla tutustutaan filosofisen ajattelun luonteeseen ja filosofian keskeisiin kysymyksiin, ajattelijoihin sekä tapaan hahmottaa maailmaa. Perehdytään metafysiikan keskeisiin

kysymyksiin, kuten mitä oleminen ja maailma ovat? Pohditaan mitä tieto on ja mihin se perustuu. Filosofia on rohkeutta ajatella itse. Kurssilla ihmetellään, kyseenalaistetaan ja argumentoidaan. Samaan aikaan harjoitetaan ajattelutaitoja ja pyritään selkeään ajatteluun sekä johdonmukaiseen ajatusten esittämiseen. Filosofian opiskelussa korostuu aineelle tunnusomainen keskusteleva luonne. Opiskelu tapahtuu alustusten, keskustelun, lukemisen ja kirjoittamisen muodossa. Käytämme sähköisiä oppimisympäristöjä ja hyödynnämme monipuolisesti tietoverkkojen antamia mahdollisuuksia opetuksessa. Kurssin arvioinnin lähtökohtana on opiskelijan aktiivinen toiminta kurssin tavoitteiden saavuttamisessa. Kurssin arvosanaan vaikuttavat esimerkiksi itsenäisesti tai pienryhmissä tehtävät harjoitukset, oppimispäiväkirjat, portfolioyöskentely ja kurssikoe. Opiskelijaa kannustetaan reflektoimaan omaa oppimistaan.

FI02 Etiikka (p)

Kurssilla opiskellaan, mitä moraali ja sitä tutkiva etiikka ovat ja miten niitä voidaan perustella. Pohditaan, mitä tarkoittaa, kun puhumme hyvästä tai arvokkaasta. Opiskellaan normatiivisen etiikan teorioita: hyve-, velvollisuus- ja seurausetiikkaa sekä tutustutaan esimerkkien avulla soveltavaan etiikkaan. Käytyään kurssin opiskelija saa valmiuksia jäsentää omia moraalisia ratkaisujaan filosofisen etiikan välinein. Filosofisen etiikan opiskelussa korostuu aineelle tunnusomainen keskusteleva luonne. Opiskelu tapahtuu alustusten, keskustelun, lukemisen ja kirjoittamisen muodossa. Käytämme sähköisiä oppimisympäristöjä ja hyödynnämme monipuolisesti tietoverkkojen antamia mahdollisuuksia opetuksessa. Kurssin arvioinnin lähtökohtana on opiskelijan aktiivinen toiminta kurssin tavoitteiden saavuttamisessa. Arvioinnissa huomioidaan esimerkiksi itsenäisesti tai pienryhmissä tehtävät harjoitukset, oppimispäiväkirjat, portfolioyöskentely ja kurssikoe. Opiskelijaa kannustetaan reflektoimaan omaa oppimistaan.

SYVENTÄVÄT KURSSIT

FI03 Yhteiskuntafilosofia (sy)

Kurssilla perehdytään yhteiskuntafilosofian keskeisiin käsitteisiin ja suuntauksiin sekä tarkastellaan erilaisia yhteiskunnallisia järjestelmiä. Kurssin keskeisen sisällön muodostavat yhteiskuntasopimusteorioiden ja yhteiskunnalliset utopiat. Kurssin käytyään opiskelija osaa arvioida erilaisia yhteiskunnallisia järjestelmiä ja niiden perusteita ja oikeutusta sekä kykenee jäsentämään yksilön ja yhteiskunnan suhdetta erilaisissa järjestelmissä. Opiskelu tapahtuu alustusten, keskustelun, lukemisen ja kirjoittamisen muodossa. Kurssilla käytetään monipuolisesti sähköisiä oppimisympäristöjä. Kurssin arvioinnin lähtökohtana on opiskelijan aktiivinen toiminta kurssin tavoitteiden saavuttamisessa. Arvioinnissa huomioidaan esimerkiksi itsenäisesti tai pienryhmissä tehtävät harjoitukset, oppimispäiväkirjat, portfolioyöskentely ja kurssikoe.

FI04 Tieto, tiede ja todellisuus (sy)

Kurssilla syvennetään metafysiikan keskeisiin kysymyksiin, kuten mitä oleminen ja maailma ovat? Tavoitteena on hahmottaa tietoon ja tietämiseen liittyviä keskeisiä filosofisia kysymyksiä. Pohditaan, miten tieteellinen tieto eroaa arkitiedosta. Opiskellaan erilaisia käsitteitä tiedon luotettavuudesta ja totuudesta. Tutustutaan tieteellisen tutkimuksen periaatteisiin, käsitteisiin ja menetelmiin sekä etsitään tieteellisen tiedon rajoja. Opiskelu tapahtuu

alustusten, keskustelun, lukemisen ja kirjoittamisen muodossa. Kurssilla käytetään monipuolisesti sähköisiä oppimisympäristöjä. Kurssin arvioinnin lähtökohtana on opiskelijan aktiivinen toiminta kurssin tavoitteiden saavuttamisessa. Opiskelijan tietojen ja taitojen kehittymistä arvioidaan pitkäjänteisesti kurssin aikana. Arvioinnissa huomioidaan esimerkiksi itsenäisesti tai pienryhmissä tehtävät harjoitukset, oppimispäiväkirjat, portfolio työskentely ja kurssikoe. Opiskelijaa kannustetaan refleктоimaan omaa oppimistaan.

SOVELTAVAT KURSSIT

FI06 Abikurssi (so)

Psykologia

	1.vuonna	2.vuonna	3.vuonna	milloin tahansa
PS	1, 2, 3	3, 4, 8/13	5, 7, 13	2, 3, 4, 5

Psykologian opiskelu aloitetaan PS01 kurssista. Pakollisen kurssin suorittamisen jälkeen suoritusjärjestys on vapaa. PS04- ja PS05- kurssit kannattaa opiskella lähellä ylioppilaskoetta, sillä niiden sisällöt ovat osin kokoavia ja kertaavia. PS07 (kertauskurssi) opiskellaan mahdollisimman lähellä ylioppilaskoetta.

PS01 Psykkinen toiminta ja oppiminen (p)

Psykologian pakollinen kurssi tukee itsetuntemusta ja opiskelussa pärjäämistä. Kurssilla tutustutaan erilaisiin opiskelustrategioihin ja harjoitellaan niitä. Kurssi syventää minäkäsityksen eri puolia ja opettaa tunnistamaan ne psykkinen itsesäätelyn menetelmät, joita käytämme eri tilanteissa.

Kurssilla perehdytään psykologian tutkimusmenetelmiin suunnittelemalla kurssilla oma pienimuotoinen tutkimus. Kurssilla käsitellään esimerkkejä yksilön toimintaan vaikuttavista tilannetekijöistä ja perehdytään johonkin ilmiöön, kuten aggressiivisuuteen, jännittämiseen, riippuvuuksiin tai sosiaaliseen vuorovaikutukseen. (Minään ja opiskelutaitoihin perehdytään syvällisemmin erilaisten testien ja tutkimussuunnitelman laatimisen avulla.) Numeroarviointi.

SYVENTÄVÄT KURSSIT

PS02 Kehittyvä ihminen (sy)

Kurssin tavoitteena on oppia ymmärtämään yksilön kehitykseen vaikuttavia tekijöitä. Kurssilla perehdytään temperamentti- ja niiden ilmenemiseen ihmisen toiminnassa ja mietitään, miten kiintymyssuhteet vaikuttavat hyvinvointiin ja ihmissuhteisiin. Kurssilla perehdytään erityisesti lapsuus- ja nuoruusiän psykologiaan. Omakohtainen eläytyvä oppiminen on kurssin keskeisin työmuoto.

Psykkinen kehityksen ilmiöiden opiskelu syventää itsetuntemusta ja tiedon soveltamisen taitoa. Yhteistyössä toimiminen kehittää vuorovaikutustaitoja. Identiteetin sisältöjen, kuten oman identiteetin muodostumisen ja yleisemmän identiteetti-kehityksen monipuolisen opiskelun kautta kehittyvä taito arvioida ja tulla toimeen erilaisten ihmisten kanssa. Numeroarviointi.

PS03 Tietoa käsittelevä ihminen (sy)

Kurssi antaa välineitä ymmärtää ja soveltaa kognitiivisen psykologian tietoja ja taitoja ympäristön havainnoinnissa ja omassa elämässä. Kurssin keskeinen tavoite on se, että laaja-alainen tietoja yhdistelevä ajattelutaito kehittyy, kun kurssilla opitaan yhdistämään hermoston toiminta psykkinisiin toimintoihin eli ajatteluun, tunteisiin ja motiiveihin.

Kurssilla tutustutaan mm. tarkkaavaisuuteen, muistin toimintaan, ongelmanratkaisukeinoihin ja päätöksentekotaitoihin. Kurssi auttaa ymmärtämään sen, miten aivojen ja laajemmin hermoston toiminta vaikuttaa ihmisen käyttäytymiseen. Tuntemalla aivojen toimintaa on helpompaa omaksua terveelliset elin- ja opiskelutavat sekä ymmärtää aivojen toimintahäiriöiden vaikutustavat. Kurssilla perehdytään kognitiivisen psykologian ja aivotutkimuksen tutkimusmenetelmiin tekemällä yhteistyötä yliopistojen asiantuntijoiden kanssa.

Asiantuntijavierailut, jotka toteutetaan usein yhteistyönä biologian kanssa, lisäävät oppimisen autenttisuutta. Opiskelu pienryhmissä, tutkiva oppiminen sekä ongelmalähtöiset ja tapausperustaiset oppimisen menetelmät sopivat kognitiivisen tutkimustiedon omaksumiseen. Numeroarviointi.

PS04 Tunteet, psyykinen hyvinvointi ja mielenterveys (sy)

Kurssi opettaa tunnistamaan ja säätelemään tunteita. On tärkeää ymmärtää tunteiden säätelyn merkitys kaikissa ihmissuhteissa ja suoritustilanteissa sekä psyykkisen tasapainon säilyttämisessä. Tavoitteena on oppia käyttämään omaa hyvinvointia tukevia psyykkisen itsesäätelyn keinoja.

Kurssilla tutustutaan yleisimpiin mielenterveyden häiriöihin ja ongelmiin sekä syvennyttään mielenterveyden häiriön syihin, oireisiin ja hoitoon. Kurssilla perehdytään nukkumisen ja unien merkitykseen hyvinvoinnin osatekijöinä ja kriiseistä selviämisen keinoihin. Kurssilla on erilaisia harjoituksia tunteiden tunnistamisesta ja säätelemisestä. Eläytyvä oppiminen erilaisiin elämäntilanteisiin on olennainen osa kurssia. Tunteisiin liittyvien ilmeiden tulkinta universaaleina ilmiöinä kehittää vuorovaikutustaitoja. Numeroarviointi.

PS05 Yksilöllinen ja yhteisöllinen ihminen (sy)

Kurssilla opitaan tunnistamaan erilaisia kulttuurisia merkityksiä ja tulkitsemaan eri kulttuureja ja niiden edustamia yksilöitä. Tavoitteena on oppia havainnoimaan ja tunnistamaan ympäristössä ilmeneviä ja tapahtuvia psykologisia ilmiöitä ja mahdollisuuksien mukaan myös vaikuttamaan niihin. Kurssilla perehdytään tarkemmin persoonallisuuden tutkimukseen ja yksilöiden välisiin eroihin, kuten temperamenttityyppeihin, persoonallisuuden piirteisiin, älykkyyden rakenteeseen, lahjakkuuteen ja älyllisten ominaisuuksien kehittämiseen. Kurssilla tutustutaan myös persoonallisuutta ja sosiaalipsykologiaa koskevaan tutkimustietoon ja tutkimusmenetelmiin sekä tutkitaan kulttuurin vaikutusta persoonallisuuteen ja yhteisölliseen toimintaan.

Kurssin työtapoja ovat esimerkiksi pari- ja pienryhmätyöskentely, tutkiva oppiminen, tapausperustainen oppiminen. Kurssilla tehdään mm. soveltavuustesteissä käytettyjä itsearviointitestejä ja projektivisia persoonallisuustestejä. Kurssi kehittää taitoja soveltaa persoonallisuuspsykologian tietoja ja taitoja käytännön elämässä. Numeroarviointi.

SOVELTAVAT KURSSIT

PS06 Projektikurssi (so)

Kurssin aikana opiskelijalla on mahdollisuus tutustua syvällisesti tarvitsemaansa psykologiseen tietoon. Kurssin tarkoituksena on antaa opiskelijalle, edellä mainittujen tietojen lisäksi, valmiudet tehdä esim. proseminarityö jatko-opiskelussa. Työn jatkuvassa arvioinnissa/ohjaamisessa kiinnitetään huomiota tutkimuksen teon tieteellisiin kriteereihin. Kurssi voidaan toteuttaa myös ilmiökurssina, hyödyntäen muiden oppiaineiden tai teemojen, esim. jatko-opintojen sisältöjä.

Kurssin alussa opiskelijat päättävät, tekevätkö he a) referaatin tai b) laajan tutkielman valitsemastaan psykologisesta aiheesta. B-vaihtoehdossa opiskelijan työ arvostellaan tieteelli-

sen tutkimuksen laadinnan kriteereiden mukaan ja opiskelija saa S-merkinnän lisäksi erillisen kirjallisen arvioinnin tutkielmasta, jonka voi liittää osaksi ansioluettelo. Kurssisuoritus arvioidaan suoritusmerkinnällä. (S= suoritettu)

PS07 Kertauskurssi (sy)

Kurssi on psykologian yo-kirjoituksiin valmentava kurssi.

Kurssilla kerrataan psykologian valtakunnallisten kurssien sisällöt ja syvennetään ymmärrystä psykologisen tiedon mahdollisuuksista ja rajoituksista. Kurssilla opetellaan käyttämään psykologista tietoa oppiainerajat ylittävien ilmiöiden käsittelyyn ja harjaannutaan vastaamaan erityyppisiin ylioppilaskoetehtäviin (ylioppilaskokeen perustehtävät, aineistotehtävät, tutkimustehtävät, soveltavat tehtävät ja kehittelevät tehtävät)

Tärkeää on harjoitella itselle toimivia ja tehokkaita kertausmenetelmiä ja kerrata sähköisten yo-kirjoitusten kannalta keskeiset tietoteknologian taidot (Abitti-koejärjestelmä). Kurssilla käytetään vertaisarviointia sekä itsearviointia. Kurssisuoritus arvioidaan suoritusmerkinnällä (S= suoritettu).

PS08 Sosiaalipsykologiaa (so)

Kurssi antaa valmiuksia yo-kokeisiin, työelämään, valintakokeisiin ja erityisesti valtiotieteisiin. Kurssi kehittää psykologian ja sosiaalipsykologian tiedon soveltamisen taitoja mm. kulttuurierojen, mediakäyttäytymisen ja vuorovaikutusilmiöiden ymmärtämistä ja arvioimista.

Kurssin keskeisimpiä sisältöjä ovat ryhmien väliset suhteet, johtamisen taidot, sosiaalinen havaitseminen, omien ja toisten toiminnan syiden arviointi, yhdenmukaisuuden paine ja sosiaalisen median vaikutus. Kurssilla rakennetaan henkilökohtainen vahvuusprofiili, joka korvaa kirjallisen kokeen.

Kurssi arvioidaan suoritusmerkinnällä (S).

PS09 Elämänhallinta ja vuorovaikutustaidot (so)

Opiskelijan taidot ajatustensa, tunteidensa sekä asiasisältöjen ilmaisussa ja viestinnässä kehittyvät. Opiskelija oppii havainnoimaan sosiaalista ympäristöään ja vaikuttamaan siihen.

Vuorovaikutukseen ja tunteiden ilmaisemiseen liittyvien kulttuuristen merkitysten tunnistaminen ja tulkinta kehittyy. Psykologian tiedot integroituvat laaja-alaiseksi kokonaisuudeksi, joka auttaa elämänhallinnassa.

Kurssi arvioidaan suoritusmerkinnällä (S).

PS10 Psykologinen tutkimus (so)

Kurssilla vahvistetaan psykologian tutkimusmenetelmien osaamista ja perehdytään tilastollisiin menetelmiin. Kurssimateriaalina on psykologian pääsykokekirja tilastollisista menetelmistä.

Esitietovaatimuksena on PS01 ja tilastotieteen kurssi matematiikasta (MAB05/MAA=10). Kurssi suositellaan otettavaksi ennen ylioppilaskirjoituksia tai psykologian pääsykokeeseen valmistautuessa. Kurssin arviointi on opiskelua ja oppimista tukevaa eikä kurssista pidetä koetta.

Kurssi arvioidaan suoritusmerkinnällä (S).

PS11 Psykologian tilastolliset menetelmät (so)

Opiskelija syventää todennäköisyyslaskennan taitojaan. Hän muodostaa kokonaiskuvan tilastollisesta päätöksenteosta ja oppii asettamaan hypoteeseja.

Opiskelija syventää taulukoiden ja graafien lukutaitoa. Hän oppii vastaamaan psykologian pääsykokeissa esiintyviin tilastotehtäviin.
Kurssi arvioidaan suoritusmerkinnällä (S).

PS012 Urheilupsykologia (so)

Opiskelija kehittää itsetuntemustaan erilaisten harjoitteiden kautta. Hän oppii säätelemään tunteitaan ja tiedostamaan käyttämiään attribuutioita. Hän ymmärtää ryhädynamiikan merkityksen joukkueurheilussa ja tunnistaa viestinnän merkityksen vuorovaikutukseen.

Opiskelija ymmärtää omia vahvuuksiaan ja puutteitaan urheilijana paremmin. Näitä tietoja voi soveltaa myös valmennusryhmän ohjaamiseen.
Kurssi arvioidaan suoritusmerkinnällä (S).

PS013 Psykologian uusia ilmiöitä (so)

Kurssilla tutustutaan ajankohtaisiin psykologisiin ilmiöihin ja yliopistojen uusimpiin julkaisuihin. Kurssin työmuotoina ovat uusiin videodokumentteihin ja julkaisuihin perehtyminen ja niiden soveltaminen laajemmin psykologisiin ilmiöihin ja autenttista oppimista tukevat Märskysssä vierailevat yliopistojen tutkijat.

Kurssin tavoitteena on myös syventää psykologista tietämystä, jota tarvitaan eri aloilla. Opiskelijat valitsevat omaa uravalintaansa tukevan psykologian osa-alueen ja tutustuvat sen keskeisiin ilmiöihin. Osa-alueen ilmiöistä pidetään vapaamuotoista päiväkirjaa, joka korvaa kirjallisen kokeen.

Arvioinnissa kiinnitetään huomiota sekä tiedolliseen osaamiseen että kykyyn soveltaa psykologista tietoa arkipäivän tilanteisiin ja elämään.
Kurssi arvioidaan suoritusmerkinnällä (S).

Historia

	1.vuonna	2.vuonna	3.vuonna	milloin tahansa
HI	1		8	2,3,4,5,6,7

HI01 Ihminen, kulttuuri ja yhteiskunta (p)

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija ymmärtää ihmisen, luonnon ja yhteiskunnan välisen riippuvuussuhteen ja haasteet osana kestävästä tulevaisuudesta. Osaa tuottaa yksin tai ryhmässä historiallista tietoa ja käyttää tiedon tuottamiseen monipuolista, kriittisesti arvioitua lähdeaineistoa. Keskeisiä sisältöjä ovat historian tutkimus, pyyntikulttuurit, keskiajan yhteiskunta, maailmantalouden syntyminen sekä teollistuminen.

Kurssilla käytetään monia erilaisia aktiivisia oppimismenetelmiä. Kurssille sopivia menetelmiä ovat esimerkiksi pienryhmissä oppiminen, lukemalla oppiminen ja tapausperustainen oppiminen. Digitaalisia välineitä hyödynnetään oppimisessa esimerkiksi oppimispoluissa, tiedon etsimisessä ja tuottamisessa ja sen jakamisessa opiskelijaryhmässä. Kurssin arvioinnissa huomioidaan esimerkiksi itsenäisesti tai pienryhmissä tehtävät harjoitukset, oppimispäiväkirjat ja portfolio työskentely. Kurssin mahdollinen loppukoe pyritään suorittamaan sähköisesti.

HI02 Kansainväliset suhteet (p)

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija hallitsee kansainvälisen politiikan peruskäsitteistön ja keskeisimmät teoreettiset selitysmallit sekä seuraa aktiivisesti mediaa, osaa tarkastella kriittisesti ajankohtaisia kansainvälisiä kysymyksiä sekä pystyy arvioimaan konfliktien syitä ja

ratkaisumahdollisuuksia. Keskeisiä sisältöjä ovat kansainvälisen politiikan perusteet, kansallisvaltioiden huippukausi, maailmansotien aika, jakautunut maailman sekä keskinäisriippuvuuksien maailman.

Kurssilla käytetään monia erilaisia aktiivisia oppimismenetelmiä. Kurssille sopivia menetelmiä ovat esimerkiksi pienryhmissä oppiminen, mediaseuranta, eläytyvä oppiminen ja taupausperustainen oppiminen. Kurssille ominaisia taitoja ovat historiallisen ajattelun taidot. Kansainvälisen politiikan ymmärtämiseen liittyviä keskeisiä taitoja ovat historian lähdekriittiset taidot, ristiriitaisen informaation arviointi sekä kuvien ja etenkin poliittisen pilakuvien tulkitsemisen taidot. Käytettävät arviointimenetelmät riippuvat siitä, miten kurssi kulloinkin toteutetaan. Kurssin arvioinnissa huomioidaan esimerkiksi itsenäisesti tai pienryhmissä tehtävät harjoitukset, oppimispäiväkirjat ja portfoliotyöskentely. Kurssin mahdollinen loppukoe pyritään suorittamaan sähköisesti.

HI03 Itsenäisen Suomen historia (p)

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija tuntee suomalaisen kulttuurin ja yhteiskunnan muotoutumisen sekä hallitsee suomalaisen yhteiskunnan keskeiset yhteiskunnalliset ja taloudelliset muutokset ja niiden merkityksen 1860-luvulta nykypäivään. Keskeisiä sisältöjä ovat Suomen synty, Ruotsin ajan perintö, autonomian merkitys, Suomen itsenäistymisprosessi, Suomi kansainvälisissä konflikteissa, rakennemuutokset ja hyvinvointivaltion synty. Kurssilla voidaan käyttää monia erilaisia aktiivisia menetelmiä. Kurssin luonteeseen sopivat esimerkiksi tutkivan oppimisen ja eläytyvän oppimisen keinot. Kurssilla hyödynnetään tietotekniikkaa eri tavoin esimerkiksi sähköisiä arkistolähteitä tutkien sekä opiskelijoiden omien tuotosten tekemiseen ja jakamiseen. Kurssilla kannustetaan opiskelijaa lukemaan jokin Suomen historiaa käsittelevä tietokirja.

Kurssin aikana voidaan hyödyntää Helsingin rakennettua ympäristöä, paikallishistorian erityispiirteitä. Kurssilla syvenevät kriittisen ajattelun taidot. Opiskelija oppii hahmottamaan Suomen historian vaiheita ja yhteiskunnan rakenteita osana laajempaa kontekstia. Kurssilla syvenevät kriittisen ajattelun taidot. Opiskelija oppii hahmottamaan Suomen historian vaiheita ja yhteiskunnan rakenteita osana laajempaa kontekstia. Käytettävät arviointimenetelmät riippuvat siitä, miten kurssi kulloinkin toteutetaan. Opiskelijan tietojen ja taitojen kehittymistä arvioidaan pitkäjänteisesti kurssin aikana. Kurssin arvioinnissa huomioidaan esimerkiksi itsenäisesti tai pienryhmissä tehtävät harjoitukset, oppimispäiväkirjat ja portfoliotyöskentely. Kurssin mahdollinen loppukoe pyritään suorittamaan sähköisesti.

SYVENTÄVÄT KURSSIT

HI04 Eurooppalaisen maailmankuvan kehitys (sy)

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija tuntee Euroopan keskeisen kulttuuriperinnön ja ymmärtää Euroopan kulttuuriin vaikuttaneita tekijöitä ja osaa tarkastella eurooppalaista kulttuuria osana kulttuurin globalisaatiota. Keskeisiä sisältöjä ovat antiikin ja keskiajan kulttuuripiirit, uuden ajan murros, valistuksen aikakausi, aatteiden ja teollistumisen aika sekä monimuotoinen nykyaika. Syventävän kurssin luonteeseen sopivat esimerkiksi projektioppiminen, kokemuksellinen ja lukemalla oppiminen. Kurssilla hyödynnetään monipuolisesti tietotekniikkaa ja erilaisia sovelluksia esimerkiksi tiedonhaussa sekä opiskelijoiden omien tuotosten tekemiseen ja jakamiseen.

Käsiteltäviin ilmiöihin voidaan tutustua myös erilaisten vierailujen avulla.

Kurssin aikana opiskelija oppii analysoimaan kulttuuria erilaisten kuvallisten ja kirjallisten lähteiden avulla sekä liittämään nämä oman aikakautensa kontekstiin.

HI05 Ruotsin itämaasta Suomeksi (sy)

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija tuntee suomalaista kulttuuriperintöä ja hahmottaa Suomen historialliset kehityslinjat ja niiden yhteydet Itämeren alueeseen. Keskeisiä sisältöjä ovat Suomen alue ennen ristiretkiä, uusi aika ja Ruotsin suurvaltapyrkimykset, Suomen siirtyminen Ruotsilta Venäjän osaksi, autonomian synty sekä kansallinen herääminen. Kurssille sopii hyvin oppiminen autenttisissa ympäristöissä. Helsingin ja pääkaupunkiseudun rakennettu ympäristö mahdollistaa tutustumisen eri aikakausiin. Vierailut tukevat myös tätä oppimista. Kurssilla voi tutustua myös lähteisiin ja niiden tulkintaan. Opiskelija oppii hahmottamaan ympäristön historiallisia kerrostumia. Opiskelijan tiedonhankintataidot kehittyvät ja hänen taitonsa tulkita sekä historiallisia että nykypäivän aineistoja lähdekriittisesti syvenevät. Käytettävät arviointimenetelmät riippuvat siitä, miten kurssi kulloinkin toteutetaan. Kurssin arvioinnissa huomioidaan esimerkiksi itsenäisesti tai pienryhmissä tehtävät harjoitukset, oppimispäiväkirjat ja portfoliotyöskentely. Kurssin mahdollinen loppukoe pyritään suorittamaan sähköisesti.

HI06 Maailman kulttuurit kohtaavat (sy)

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija hallitsee kulttuurintutkimuksen peruskäsitteitä ja erilaisia tapoja jakaa maailma kulttuurialueisiin sekä osaa kriittisesti eritellä ja arvioida kulttuurisia eroja koskevia väitteitä sekä eri kulttuureihin liitettyjä stereotyyppioita.

Kurssilla tarkasteltavaksi kohteeksi valitaan yksi tai useampi seuraavista:

- Amerikan alkuperäiskulttuurit
- Australian ja Oseanian alkuperäiskulttuurit
- Aasian kulttuurit
- Afrikan kulttuurit
- arktiset kulttuurit
- Latinalaisen Amerikan kulttuurit
- Lähi-idän kulttuurit

Kurssin luonteeseen sopii tutkiva oppiminen/projektioppiminen. Opiskelijat syventyvät valitsemaansa kulttuuriin monipuolisesti. Projektin lopputulos voidaan myös vertaisarvioida. Kurssi tukee opiskelijan taitoja arvioida kriittisesti historian ja kulttuuristen tapojen käyttöä esimerkiksi poliittisten tavoitteiden saavuttamisessa. Käytettävät arviointimenetelmät riippuvat siitä, miten kurssi kulloinkin toteutetaan. Kurssin arvioinnissa huomioidaan esimerkiksi itsenäisesti tai pienryhmissä tehtävät harjoitukset, tutkielmat, suulliset esitelmät oppimispäiväkirjat ja portfoliotyöskentely. Kurssin mahdollinen loppukoe pyritään suorittamaan sähköisesti.

SOVELTAVAT KURSSIT

HI07 Projektikurssi (so)

Kurssi syventää historian kurssilla opittuja tietoja ja taitoja. Koska kurssien sisällöt vaihtelevat paljon, kunkin kurssin oppimistavoitteet määritellään erikseen joka kurssin alussa. Sisällöt määräytyvät koulu- ja kurssikohtaisesti, mutta sisällöstä riippumatta käsitellään historiatieteen ominaisia menetelmiä. Kurssille soveltuvat hyvin ongelmalähtöinen ja tapausperustainen oppiminen, pari- ja ryhmätyöt, tutkiva oppiminen, elämyksellinen oppiminen, tiedon rakentaminen, ilmiöpohjaisuus, tutkimuksellisuus, itsenäinen opiskelu tai vierailut. Arvioinnissa painotetaan itsearviointia, pitkäjänteistä työskentelyä ja monipuolisia näyttöjä osamisesta. Projektikurssi arvioidaan numeroarvosanalla.

HI08 Kertauskurssi (so)

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija hallitsee pakollisten ja syventävien kurssien sisällöt ja käsitteet. Opiskelija myös syventää osaamistaan niin, että hän osaa yhdistää eri kurssien sekä oppiaineiden sisältöjä. Opiskelija saa tarvittavat valmiudet vastata erilaisiin ylioppilaskirjoituskysymyksiin. Kurssin oppimismenetelmiä ovat esimerkiksi lukemalla oppiminen, pari- ja ryhmätyöskentely, kokeet ja testit, tehtävien tekeminen, vertaisopettaminen ja yhteisöllinen tiedonrakentaminen. Kurssilla harjoitellaan sähköisen koeympäristön käyttöön liitty-

viä taitoja. Kurssilla kehittyä historiallisen ajattelun taito sekä syy- ja seuraussuhteiden tunnistaminen. Opiskelijan lähdekriittisyys ja laajojen kokonaisuuksien hahmottaminen syvenyy. Kurssi voidaan arvioida esimerkiksi oppimistehtävien, vertais- ja itsearviointien ja kurssin lopussa pidettävän preliminäärikokeen avulla. Kurssista saa suorituserkinnän (S) tai hylätyn (H).

HI11 Historian kulttuurivierailukurssi (so)

Kurssin aikana tehdään 5-6 elämyksellistä vierailua Helsingissä sijaitseviin historiallisiin kohteisiin, kuten museot, arkisto, teatteri. Vierailujen tarkoituksena on syventää historian ymmärrystä ja tarjota erilaisia tulkintoja menneisyyden ilmiöihin. Kurssi syventää historiallisen ajattelun taitoja ja auttaa suuntaamaan kohti ylioppilaskirjoituksia. Voi olla, että kurssin jälkeen näet Helsingin uusin silmin!

Kurssi toteutetaan muiden koulupäivien lomassa jaksoissa 2-4. Vierailuihin liittyy ennako- ja jälkitehtävät. Kurssi arvostellaan arvosanalla 4-10.

Yhteiskuntaoppi

	1.vuonna	2.vuonna	3.vuonna	milloin tahansa
YH	1,2	3,4	6	

On suositeltavaa suorittaa kurssit YH01 ja YH02 ennen YH03 kurssia.

YH01 Suomalainen yhteiskunta (p)

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija ymmärtää suomalaisen yhteiskunnan perusrakenteet, kansalaisen perusoikeudet ja vaikuttamiskeinot sekä hyvinvointivaltion ja oikeusvaltion perusteet. Opiskelija oppii tarkastelemaan yhteiskunnallista tietoa ja päätöksentekoa kriittisesti ja analyttisesti eri näkökulmista. Kurssin keskeisiä sisältöjä ovat suomalaisen yhteiskunnan rakenne, oikeusvaltio ja sisäinen turvallisuus, hyvinvointi ja tasa-arvo sekä valta, vaikuttaminen ja päätöksenteko. Kurssilla käytetään monia erilaisia aktiivisia oppimismenetelmiä. Yhteiskunnallista tietoa hankitaan ja tutkitaan monipuolisesti erilaisista lähteistä. Digitaalisia välineitä hyödynnetään oppimisessa esimerkiksi oppimispoluissa, tiedon etsimisessä ja tuottamisessa ja sen jakamisessa opiskelijaryhmässä. Kurssin arvioinnissa huomioidaan esimerkiksi itsenäisesti tai pienryhmissä tehtävät harjoitukset, oppimispäiväkirjat ja portfolioyöskentely. Kurssin mahdollinen loppukoe pyritään suorittamaan sähköisesti.

YH02 Taloustieto (p)

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija osaa tehdä taloudellisia päätöksiä ja hallita omaa talouttaan, ymmärtää työnteon ja yrittäjyyden merkityksen taloudessa ja yhteiskunnassa, tuntee kansantalouden perusteet ja talouselämän rakenteet sekä niihin liittyvät keskeiset käsitteet ja teoriat. Opiskelija osaa arvioida talouspoliittisia vaihtoehtoja ja taloudellisia kysymyksiä myös eettiseltä kannalta sekä arvioi kriittisesti taloutta koskevaa keskustelua. Kurssin keskeisiä sisältöjä ovat kansantalous ja yksilön talous, markkinat, suhdanteet ja talouselämä, talouspolitiikka sekä kansainvälinen talous ja Suomi. Kurssilla käytetään monia erilaisia aktiivisia oppimismenetelmiä. Taloutta koskevaa tietoa hankitaan ja tutkitaan monipuolisesti erilaisista lähteistä. Digitaalisia välineitä hyödynnetään oppimisessa esimerkiksi

oppimispoluissa, tiedon etsimisessä ja tuottamisessa ja sen jakamisessa. Opiskelijoita kannustetaan lukemaan joku taloutta käsittelevä tietokirja. Arviointimenetelmät riippuvat siitä, miten kurssi kulloinkin toteutetaan. Kurssin mahdollinen loppukoe pyritään suorittamaan sähköisesti.

YH03 Suomi, Eurooppa ja muuttuva maailma (p)

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija hahmottaa Euroopan unionin toimintaa ja Euroopan yhdentymisen vaikutuksia, osaa arvioida turvallisuuspoliittista ympäristöä ja globalisoitumista sekä ymmärtää vaikuttamismahdollisuutensa globaalikansalaisena. Kurssin keskeisiä sisältöjä ovat eurooppalainen identiteetti, Euroopan yhdentyminen, EU:n päätöksenteko ja yhteinen talous- ja rahapolitiikka sekä turvallisuus ja tulevaisuuden muuttuvat haasteet. Kurssilla korostuvat tiedonhankintataidot ja mediakritiikki. Kurssille sopivat useat erilaiset aktivoivat menetelmät. Varsinkin projektioppiminen ja tutkiva oppiminen auttavat hahmottamaan jatkuvassa muutoksessa olevaa todellisuutta. Tietotekniikkaa hyödynnetään monipuolisesti. Kurssilla voidaan myös vieraila jossain aiheeseen sopivassa kohteessa tai kutsua kouluun asiantuntijavieras. Kurssin arvioinnin lähtökohtana on opiskelijan aktiivinen toiminta kurssin tavoitteiden saavuttamisessa. Arvioinnissa korostuvat ne menetelmät, joilla kannustetaan opiskelijaa kehittämään yhteiskunnallisiin ilmiöihin liittyvää ymmärrystään, argumentaatio- ja keskustelukykyään sekä aktiivista kansalaisuutta. Mahdollinen kurssikoe pyritään järjestämään sähköisesti.

SYVENTÄVÄT KURSSIT

YH04 Kansalaisen lakitieto (sy)

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija hallitsee perustiedot Suomen oikeusjärjestyksestä ja sen periaatteista, tuntee Suomen tuomioistuinlaitoksen ja merkittävät kansainväliset tuomioistuimet, osaa arvioida oikeutensa, etunsa ja velvollisuutensa kansalaisena, työntekijänä ja kuluttajana sekä pystyy hoitamaan tavanomaisimmat oikeusasiat, osaa etsiä ja käyttää keskeisiä oikeudellisen tiedon lähteitä sekä soveltaa hankkimiaan tietoja ja toimia lainmukaisesti. Kurssin keskeisiä sisältöjä ovat lakitiedon peruskäsitteet, kansalaisen yleisimmät oikeustoimet sekä rikos- ja prosessioikeus. Kurssin aikana on mahdollista vieraila esimerkiksi käräjäoikeudessa tai kutsua koululle asiantuntijavieras. Kurssille soveltuu monet erilaiset oppimismenetelmät. Ongelmalähtöinen, tapausperustainen oppiminen tutustuttaa oikeudelliseen maailmaan ja tarjoaa samalla mahdollisuuden käsitteiden sisäistämiseen. Myös tietoteknisiä sovelluksia ja oikeustieteellistä digimateriaalia voidaan hyödyntää monipuolisesti. Käytettävät arviointimenetelmät riippuvat siitä, miten kurssi kulloinkin toteutetaan. Arvioinnin lähtökohtana on opiskelijan aktiivinen toiminta kurssin tavoitteiden saavuttamisessa. Mahdollinen loppukoe pyritään järjestämään sähköisesti.

SOVELTAVAT KURSSIT

YH06 Abikurssi (so)

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija hallitsee pakollisten ja syventävien kurssien sisällöt ja käsitteet. Opiskelija myös syventää tietojaan ja taitojaan niin, että hän osaa yhdistää eri kurssien sekä oppiaineiden sisältöjä. Opiskelija osaa soveltaa opittuja asioita yhteiskunnan ja talouden ajankohtaisiin ilmiöihin ja tapahtumiin. Opiskelija saa tarvittavat valmiudet vastata erilaisiin ylioppilaskirjoituskysymyksiin. Kurssi voidaan arvioida esimerkiksi oppimistehävien, vertais- ja itsearviointien ja kurssin lopussa pidettävän preliminäärikokeen avulla. Kurssista saa suoritusmerkinnän (S) tai hylätyn (H).

YH08**Taloustiedon****jatkokurssi****(so)**

Kurssilla syvennetään taloustiedon osaamista ja ymmärtämistä sekä taitojen että tietojen tasolla.

Kurssilla käsiteltävät teemat voidaan valita riippuen ajankohtaisesta taloustilanteesta ja opiskelijoiden kiinnostuksen kohteista. Mahdollisia teemoja voivat olla muiden muassa sijoittaminen, maailmantalous, Euroalueen talouden tila, talouspolitiikka jayrittäjäyys Kurssin aikana järjestetään vierailuita ja asiantuntijatapaamisia, opiskelijat tekevät erilaisia esityksiä, seuraavat mediaa ja osallistuvat erilaisiin talousaiheisiin kilpailuihin. Kurssilla harjoitellaan myös yo-kokeiden sähköisiä sovelluksia.

Kurssi arvioidaan arvosanalla 4-10.

Terveystieto

	1.vuonna	2.vuonna	3.vuonna	milloin tahansa
TE	1		5	2,3,4,6,7,8

TE01 suositellaan suoritettavaksi ennen muita kursseja. Muut kurssit voi suorittaa vapaavalintaisessa järjestyksessä. Kertauskurssille (TE05) osallistuminen kuitenkin edellyttää kurssisuoritusmerkintää kursseista TE01, TE02 ja TE03.

TE01 Terveyden perusteet (p)

Kurssin keskeinen **sisältö** koostuu fyysisestä, psyykkisestä ja sosiaalisesta toiminta-, opiskelu- ja työkykyyn vaikuttavista tekijöistä (esim. opiskeluhyvinvointi, seksuaaliterveys, painonhallinta). Omasta terveydestä huolehtimisen lisäksi myös muut itsehoitovalmiudet ja häätänsiapu kuuluvat keskeiseen sisältöalueeseen. Samoin kansantaudit, tartuntataudit ja riippuvuudet eri muotoineen. Uuden opetussuunnitelman (LOPS 2016) myötä keskeisimpiin sisältöihin kuuluu nyt myös erilaiset terveyttä, terveystottumuksia ja – ongelmia selittävät teoriat, mallit ja ilmiöt.

Oppimisen **menetelmien** avulla pyritään mm. tukemaan yhteisöllisen tiedon muodostamista, dialogista oppimista ja ongelmalähtöistä/tapausperusteista oppimista. Myös pienryhmätyöskentely on osana keskeisimpiä menetelmiä.

Arviointi on jatkuvaa ja monipuolista. Arvioitavia tehtäviä on sähköisten kokeiden lisäksi erityyppiset oppimistehtävät (esim. portfolio, oppimispäiväkirja, esitelmä, yhteiset projektit) hyödyntämällä erilaisia digitaalisia oppimisalustoja. Arvioinnissa voidaan käyttää myös itse- ja vertaisarviointia sekä suullista arviointikeskustelua.

SYVENTÄVÄT KURSSIT

TE02 Ihminen, ympäristö ja terveys (sy)

Kurssin keskeiseen **sisältöön** kuuluu perimän ja erilaisten ympäristöjen terveysvaikutukset, terveys ja kuolema osana elämänkulkua, ihmissuhteet ja sosiaalinen tuki, seksuaalisuus ja seksuaalioikeudet sekä seksuaali- ja lisääntymisterveys. Tärkeä osa kurssia on myös mielenterveyteen ja erilaisiin kriiseihin liittyvät teemat. Lisäksi kurssilla käsitellään työhyvinvointia, ergonomiaa, turvallisuutta, väkivallan ehkäisyä unohtamatta. Media- ja kulttuuriympäristön ja terveysviestinnän merkitys ja kriittinen tulkinta ovat myös osana kurssin sisältöä.

Oppimisen **menetelmien** keskiössä on mm. dialoginen oppiminen ja oppiminen pareissa/ryhmissä. Kurssilla voidaan hyödyntää myös sekä yhteisöllisen tiedon muodostamista että ongelmalähtöistä/tapauserustaista oppimista. Lisäksi oppimismenetelmien tukena voivat toimia lukemalla ja kuuntelemalla oppiminen sekä erilaiset oppimistehtävät (esim. portfolio, oppimispäiväkirjat), joita voi tehdä joko itsenäisesti ja/tai ryhmissä. Kurssilla voi vieraila esimerkiksi seksuaaliterveyteen ja/tai mielenterveyteen liittyviä helsinkiläisiä kokemusasiantuntijoita.

Arviointi on jatkuvaa ja monipuolista. Arvioitavia tehtäviä on sähköisten kokeiden lisäksi erityyppiset oppimistehtävät (esim. portfolio, oppimispäiväkirja, esitelmä, yhteiset projektit) hyödyntämällä erilaisia digitaalisia oppimisalustoja. Arvioinnissa voidaan käyttää myös itse- ja vertaisarviointia sekä suullista arviointikeskustelua

TE03 Terveyttä tutkimassa (sy)

Kurssin keskeiseen **sisältöön** kuuluu terveyden ja terveyskäyttäytymisen tutkimisen lisäksi terveyteen ja sairauteen liittyvät eettiset ja oikeudelliset kysymykset, potilaan oikeudet ja globaalit terveyskysymykset. Terveys- ja sosiaalipalvelujen kehitys, muutos ja yhteydet väestön terveyteen kuuluvat kurssin sisältöön, kuin myös terveys- ja sosiaalipalvelujen toimijoiden tunteminen ja terveyseroihin liittyvät teemat. Tärkeänä sisältönä on myös yhteiskunnallisten olosuhteiden, terveys- ja muun yhteiskuntapolitiikan, tieteellisen tutkimuksen, terveyskäsitysten ja teknologian kehitys, muutos ja yhteydet väestön terveyteen.

Dialoginen oppiminen on yksi keskeinen oppimisen **menetelmä**. Dialogisen oppimisen menetelmiä voidaan käyttää niin opettajajohtoisesti kuin pari- ja/tai ryhmätyöskentelyn avulla. Muita oppimisen menetelmiä on esimerkiksi ongelma- ja tapausperusteisen oppiminen. Kurssin aikana voidaan tehdä myös vierailukäyntejä.. Tutkivan oppimisen menetelmä tulee esille pienimuotoisten terveystutkimusten suunnittelussa ja toteutuksessa.

Kurssilla osaamista **arvioidaan** monipuolisesti. Arviointi ja palaute ovat mahdollisuuksien mukaan jatkuvaa koskien terveystiedon osaamista sekä oppimisprosessia. Arviointia voidaan suorittaa esimerkiksi opettajan toimesta, arviointikeskusteluna, vertaisarviointina (esimerkiksi tutkimustyön opponointi) ja itsearviointina. Arvioinnin ja palautteen kohteena voivat olla oppimistehtävät kuten esimerkiksi tutkimustyö tai vierailukäynnin raportti. Kurssilla suoritetaan sähköinen koe (esimerkiksi kurssikoe, välikoe, yksittäinen tehtävä).

SOVELTAVAT KURSSIT

TE04 Minä ja kehoni, (so) =projektikurssi

Kurssin keskeisenä **sisältönä** on yleissivistävyys, käytännön läheisyys, omakohtaisuus sekä urheilijan / kuntoilijan vahvuuksien löytäminen testauksen avulla. Kurssilla ohjaajina voi toimia ammattikorkeakoulu opiskelijoita, asiantuntija luennoitsijoita, kurssilaiset ja kurssin ohjaava opettaja, jotka lisäävät teoretietoja esim. kehon huollosta, ryhdistä, liikuntavammoista, ravinnosta ja palautumisesta.

Näitä teoretietoja sovelletaan omakohtaisesti omassa harjoittelussa ja raportoidaan yhteiselle oppimisalustalle. Kurssi **arvioidaan** S merkinnällä.

TE05 Kertauskurssi, (so)

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija hallitsee kurssin jälkeen terveystiedon kurssien keskeisen ydinaineksen sekä yhdeltä pakolliselta että kahdelta syventävältä kurssilta. Opiskelija tunnistaa erilaiset kysymystyypit ja osaa soveltaa eri kurssien sisältöjä laaja-alaisesti oppiaineen monitieteisyyden huomioiden. Opiskelija tiedostaa terveystiedon ajankohtaisten ilmiöiden merkityksen valmistautuessaan ylioppilaskirjoituksiin. Tavoitteena on, että opiskelija harjaantuu työskentelemään sähköisessä koejärjestelmässä.

Kurssin **sisällöt** voidaan osin sopia kurssikohtaisesti. Kurssilla kerrataan aiempien kursien käsitteitä, sisältöjä, kysymystyyppejä ja kokeiden vastaustekniikkaa. Kurssilla annetaan ohjeita ja kertausmenetelmiä ylioppilaskirjoituksiin valmistautumiseen ja harjoitellaan ylioppilaskirjoituksiin liittyviä tehtäviä.

Kurssilla tarkoituksenmukaisia **menetelmiä** voivat olla esimerkiksi dialoginen oppiminen, lukemalla ja kuuntelemalla oppiminen, oppiminen pareissa/pienryhmissä sekä itsenäinen opiskelu. Tavoitteena on, että kurssilla kehittyvät terveystiedon käsitteiden ja ajattelutapojen tunteminen. Opiskelija oppii tunnistamaan terveyteen ja sairauksiin liittyviä syy- ja seuraussuhteita. Opiskelija harjaantuu arvioimaan ja suhtautumaan kriittisesti terveystietoon, sen perusteluihin sekä lähteisiin. Kurssilla kehittyvät sekä laaja-alainen että tietoja yhdistelevä ajattelu.

Kurssi **arvioidaan** suoritusmerkinnällä (S). Kurssin alussa sovitaan arvioinnin menetelmistä ja kurssisuoritukseen vaikuttavista osasuorituksista. Opettajan antaman palautteen lisäksi voidaan käyttää sekä itsearviointia että vertaisarviointia. Opiskelijalle annetaan palautetta oppimistehtävistä sekä kirjoittamistaan vastauksista (esimerkiksi kurssikoe, preliminääri, aiheintokoe).

TE06 Ensiapukurssi 1 ja 2, (so)

Kurssi täydentää terveystiedon osaamista (yo-kirjoitukset) ja on kaikille hyödyllinen esim. työpaikan haussa. Kurssi on oppilaille maksuton (normaalisti noin 200€). Kurssin opettajan tulee olla Suomen Punaisen Ristin ensiavun- ja terveystiedon kouluttaja (ETK). Märskyssä kurssin opettajana Sanna Oksaharju-Vanhanen

Kurssin keskeisimmät **sisällöt** ovat seuraavat kokonaisuudet:

- Auttamistoiminta onnettomuudessa tai sairauskohtauksessa

- Hätäensiavun perusteet (tajuttoman ensiapu, peruselvytys, sokki, vierasesine hengitysteissä)
- Haavat
- Tavallisimmat sairauskohtaukset
- Palovammat ja sähkön aiheuttamat vammat
- Myrkytykset
- Vammamekanismin merkitys vamman synnyssä
- Pään- ja kasvojen vammat
- Vammojen ensiapu (esim. Murtumat- ja nivelvammat)
- Loukkaantuneen tilan seuranta ja tarkkailu
- Ensiapuasetnot, loukkaantuneen suojaaminen ja siirrot sekä kuljetukset
- Ensiapu ja ehkäisy kylmän aiheuttamissa vammoissa
- Ensiapu ja ehkäisy lämmön aiheuttamissa sairastumisissa

Keskeisimpinä **menetelminä** korostuvat tekemällä ja kokemalla oppiminen, oppiminen pareissa ja pienryhmissä, ongelmalähtöinen ja tapausperustainen oppiminen sekä draama ja eläytyvä oppiminen. Edellä mainittuja menetelmiä käytetään vaihtelevasti ottaen huomioon Suomen Punaisen Ristin sisällölliset kriteerit.

Opiskelijan työskentelyä **arvioidaan** koko kurssin ajan. Hyväksytty suoritus edellyttää aktiivista osallistumista erilaisiin rooleihin auttajana ja autettavana. Kurssin lopussa on käytännön harjoituksista koostuva loppukoe, joka on suoritettava hyväksytysti. Kurssi on maksuton osallistujille. Kurssilla on 100 % läsnäolopakko tai poissaolot on korvattava. Kurssi arvioidaan suoritusmerkinnällä (S).

TE07 Kohti terveempää elämää, (so) UUSI

Kurssin **sisältönä** on oman fyysisen, psyykkisen ja sosiaalisen terveyden ja terveystietämisen tunnistaminen ja terveystietämisen, erityisesti terveystaitojen kehittäminen. Kurssilla sovelletaan terveysteorioita oman terveystietämisen kehittämisessä ja opetellaan tunnistamaan moninaisia terveyteen vaikuttavia tekijöitä.

Oppimisen **menetelmistä** sovitaan kurssin alussa yhdessä opiskelijoiden kanssa. Tekemällä ja kokemalla oppiminen on yksi keskeisimmistä oppimisen menetelmistä oppilaiden analysoidessa omaa terveydentilaansa erilaisin mittarein ja testein. Kuuntelemalla oppimisen menetelmänä tulee esiin kuunnellessa kokemusasiantuntijoiden selviytymistarinoita. Pareittain/ryhmissä voidaan valmistella erilaisia tuotoksia terveysteemoittain esimerkiksi tekemällä opetusvideoita. Oman terveyden osa-alueita oppilaat voivat analysoida eri mittarein ja testein, esimerkiksi verenpaineen mittausta ja stressitestiä. Mahdollisuuksien mukaan voidaan hyödyntää pelillistä oppimista erilaisiin terveystietämiseen tutustumalla ja hyödyntämällä muitakin oppimisen menetelmiä.

Arvioinnissa voidaan hyödyntää esim. omaa terveystietämystä tai oppimispäiväkirjaa. Kurssilla edellytetään osallistumista esimerkiksi yhden opetusvideon tai vastaavan tuotoksen tekemiseen osana pienryhmää. Opiskelijan aktiivisuutta ja osallisuutta havainnoidaan. Kurssi arvioidaan suoritusmerkinnällä (S).

TE08 Hyvinvointia tuottamassa, (so) UUSI

Kurssin keskeisinä **sisältöinä** on mm. julkisen, yksityisen ja kolmannen sektorin toimintaan tutustuminen käytännössä, vapaaehtoistoiminnan sisältöön ja mahdollisuuksiin tutustuminen.

Oppiminen pareissa/pienryhmissä on yksi keskeisistä **menetelmistä**, kun opiskelijat vierailvat pienryhmissä julkisella (esimerkiksi terveysasema), yksityisellä (esimerkiksi Mehiläinen) tai kolmannen sektorin palvelun tuottajalla (esimerkiksi Suomen Sydänliitto, Suomen Punainen Risti). Sekä tutkiva oppiminen että projektioppiminen sopivat hyvin menetelmiksi oppilaiden tutustuessa konkreettisesti erilaisiin terveyden- ja sairaanhoitoa tarjoaviin tahoihin Helsingissä. Autenttinen oppiminen sopii myös oppimisen menetelmäksi, kun lähdetään tutustumaan eri järjestöihin ja osallistumalla itse auttamisen ketjuun ja mahdollisuuksien mukaan myös vapaaehtoistyöhön. Itsenäistä opiskelua tarvitaan hankittaessa tietoa eri terveys- ja sosiaalipalvelujen tuottajista ja kartoittaessa mahdollisuuksia tuottaa hyvinvointia.

Kurssin suorittamiseksi hyväksytysti, opiskelijan tulee osallistua pienryhmän mukana vierailukäynneille. Lisäksi oppilaiden tulee käytännössä osallistua johonkin vapaaehtoistyöhön, josta tehdään yhdessä sovittu projektityö/oppimispäiväkirja/näyteportfolio tai muu vastaava. Opiskelijan aktiivisuutta ja osallisuutta havainnoidaan. Kurssi **arvioidaan** suoritusmerkinnällä (S).

Liikunta

	1.vuonna	2.vuonna	3.vuonna	milloin tahansa
LI	1	2,4,9		3,5,6,7,8

LI01 Energiaa liikunnasta (p)

Kurssi pitää sisällään kausiliikuntaa, olosuhteet ja liikuntatilat huomioiden. Kurssin keskeisiä sisältöjä ovat pallopelit, uinnin tekniikka, keuhohallintataidot, luontoliikunta (suunnistus), perusliikunta (yleisurheilu), sekä keuhonhuolto ja rentoutus.

Tavoitteena on, että opiskelija ymmärtää fyysisen aktiivisuuden ja toimintakyvyn terveyden ja hyvinvoinnin perusedellytyksenä. Opiskelija harjaantuu liikuntataidoissaan ja kehollisessa ilmaisussaan sekä saa tietoja ja kokemuksia fyysisten ominaisuuksien harjoittamisesta monipuolisesti. Opiskelija saa kokemuksia yhdessä liikkumisesta reilun pelin hengessä. Opiskelijan koettu liikunnallinen pätevyys vahvistuu uuden oppimisen, liikunnan tuoman ilon ja virkistyneen myötä.

Kurssin keskeisiä sisältöjä ovat liikunnallisten perustaitojen soveltaminen ja fyysisten ominaisuuksien harjoittaminen eri liikuntatehtävissä, -muodoissa ja -lajeissa opiskeluympäristön mahdollisuuksia monipuolisesti käyttäen.

LI02 Aktiivinen elämäntapa (p)

Kurssin keskeisiä sisältöjä ovat fyysisten ominaisuuksien arviointi, hengitys- ja verenkiertoelimistöä kuormittava liikunta ja kehonhuolto. Opiskelijat ohjataan havainnoimaan arkisia toimintatapojaan ja valintojaan fyysisen aktiivisuuden ja terveyden näkökulmista. Opiskelijat saavat ohjausta ja palautetta liikunnallisen elämäntavan ja fyysisesti aktiivisen arjen toteuttamiseen.

Kurssilla opiskellaan pallonkäsittelytaitoja olosuhteet ja liikuntatilat huomioiden. Kurssin tavoitteena on saavuttaa myönteisiä liikuntakokemuksia viitepelien ja liikuntaleikkien avulla. Kurssin keskeisiä lajisältöjä ovat tutut sisä- ja ulkopallopelit, sekä mailapelit. Kurssilla voi olla myös erilaisia lajikokeiluja.

SYVENTÄVÄT KURSSIT

LI03 Farmi & Fit (sy)

Kurssin keskeisiä sisältöjä ovat opiskelijan oman fyysisen kunnon arviointi ja kehittäminen tavoitteellisesti yksin tai ryhmässä. Opiskelija laatii kurssin aikana kirjallisen liikuntasuunnitelman, jonka toteutetaan mahdollisuuksien mukaan. Kurssilla pyritään siihen, että oppilas saa liikkumiseensa henkilökohtaista ohjausta. Kurssisisällöt muokkautuvat oppilaiden omien suunnitelmien mukaisiksi.

Kurssilla syvennetään erityisesti fyysiseen toimintakykyyn liittyviä taitoja ja tietoja. Kurssin tavoitteena on oman säännöllisen liikunnan edistäminen sekä fyysisten ominaisuuksien seuraaminen ja kehittäminen. Opettaja ohjaa liikuntaohjelman suunnittelua ja toteutusta. Liikuntasuunnitelmaa toteutetaan mahdollisuuksien mukaan liikuntateknologiaa hyväksi käyttäen.

Kurssin keskeisiä sisältöjä ovat opiskelijan oman fyysisen kunnon arviointi ja kehittäminen tavoitteellisesti yksin tai ryhmässä. Opiskelija laatii kurssin aikana kirjallisen liikuntasuunnitelman, jonka toteutetaan mahdollisuuksien mukaan liikuntateknologiaa hyväksi käyttäen.

LI04 Yhdessä liikkuen (Vanhat tanssit) (sy)

Tavoitteena on edistää opiskelijoiden yhteisiä liikuntaharrastuksia. Työtavoissa painottuu opiskelijaryhmän yhteistoiminta. Kurssin sisältönä ovat vanhat tanssit ja juhlakulttuuri.

Kurssilla syvennetään erityisesti sosiaalisen toimintakyvyn osa-alueen taitoja ja tietoja. Kurssin tavoitteena on edistää opiskelijoiden sosiaalista yhteenkuuluvuutta. Työtavoissa painottuu opiskelijaryhmän aktiivinen osallisuus, toiminnollisuus ja yhteistoiminta. Kurssin sisältönä voi olla jokin yhdessä toteutettava liikunta, kuten vanhojenpäivän tanssit tai muu projektiluonteinen kokonaisuus.

Kurssin keskeisiä sisältöjä voi olla vanhat tanssit tai jokin muu projekti, johon liittyy hyvät käytöstavat, muiden huomioonottaminen ja erilaisuuden hyväksyminen. Mahdollisuuksien mukaan opiskelijat tutustuvat kaikkiin ryhmäläisiin. Yhteenkuuluvuuden tunnetta vahvistetaan yhteisillä tavoitteilla ja jokaisen osallistamisella.

LI05 Training camp – Haasta itsesi (sy)

Kurssilla harjoitellaan tosissaan, mutta ei vakavissaan. Kurssin aikana harjoitetaan lihas-kuntaa ja kestävyyttä, oppilaita innostavalla tavalla.

Sisällöt:

- Motivoivat yhteistreenit, ryhmävalmennus
- Kurssi sisältään alku- ja lopputestin (lihaskunto-ominaisuudet), jonka avulla voi seurata omaa kehittymistään kurssin aikana.
- Keskeisiä lajisältöjä ovat: kehonpainoharjoittelu, crossfit, bodypump, yhdistelmätreenit (lihaskestävyys+aerobia), core-treenit, kahvakuula- ja kuntopallotreenit, sekä kuntosaliharjoittelu. Keventävinä osioina kurssilla voidaan toteuttaa syvävenyttelyä, sekä osia joogasta ja pilateksesta.

Kurssilla syvennetään erityisesti psyykkisen toimintakyvyn osa-alueen taitoja ja tietoja. Kurssin tavoitteena on tukea opiskelijan jaksamista ja lisätä opiskeluvireyttä rentouttavien ja elämyksellisten liikuntakokemusten kautta. Monipuoliset liikuntatehtävät mahdollistavat osallisuuden, liikunnallisen pätevyyden ja kehollisen ilmaisun kokemuksia.

Kurssin keskeisenä sisältönä on liikunnan avulla vähentää lihasjännitystä ja lisätä mielihyvää endorfiinejä tuottamalla sekä itsetuntoa vahvistamalla. Opettaja tarkentaa kurssin sisällöt yhdessä opiskelijaryhmän kanssa.

SOVELTAVAT KURSSIT

LI06 Projektikurssi (so)

Kurssilla toteutetaan yhdessä opiskelijoiden kanssa liikuntaprojekti. Kurssilla voidaan toteuttaa jokin opiskelijoiden ehdottama tai koulun tarpeista lähtevä projekti.

Yhdessä sovitun projektin toteuttaminen suunnitelmallisesti. Kurssilla harjoitellaan projektin läpiviemistä, johon kuuluu suunnittelu, toteutus ja arviointi.

LI07 Liikunnanohjauksen kurssi (so)

Liikunnanohjauksen peruskurssilla käydään läpi opettamisen ja ohjaamisen teoriaa. Lisäksi harjoitellaan liikuntatuokion suunnittelua ja käytännön ohjaamista eri-ikäisten ja erilaisten liikuntaryhmien kanssa. Kurssi sopii niin aloittelevalle ohjaajalle kuin kokeneemmalle valmentajallekin. Tavoitteena on antaa valmiudet liikuntatuokioiden ohjaamiseen ja opettamiseen. Kurssi tarjotaan 5. jaksossa.

LI08 Golf- kurssi (so)

Kurssi toteutetaan yhteistyössä lähialueiden golf- kenttien kanssa. Kurssin tavoitteena on suorittaa golfin green card. Opiskelijan on varauduttava maksamaan kurssista kurssimaksu, johon sisältyy mm. harjoittelu rangella ja green card- koe. Kurssi tarjotaan 5.jaksossa

LI09. Liikuntadiplomi (so)

Kurssin tavoitteena on yhdistää lukion liikuntakurssien ja omakohtaisen liikuntaharrastuksen tiedot ja taidot. Kurssi toteutetaan erikseen määrätyillä jaksoilla. Liikuntadiplomin suorittaminen edellyttää neljän lukion liikuntakurssin suorittamisen, joiden aikana tai jälkeen opiskelija valmistelee portfolion liikuntakokemuksistaan ja -kehittymisestään. Opettaja arvioi kurssien aikana oppilaan sosiaalisia taitoja ja yhteistyökykyisyyttä. Liikuntadiplomiin kuuluvat myös monipuoliset fyysisen kunnon ja motoristen taitojen testit. Lisäksi opiskelija osoittaa erityisosaamisen omassa liikuntalajissaan ja tekee kirjallisen tutkielman liikuntakulttuurin aihealueelta. Liikuntadiplomia voi hyödyntää pyrkiessä liikunnan ja opetusalan jatko-opintoihin.

Musiikki

	1.vuonna	2.vuonna	3.vuonna	milloin tahansa
MU	1,2	1,2		3, 4, 5, 6, 7,8, 9, 10, 11

MU01 ensin ja MU02 sen jälkeen.

MU01 Musiikki ja minä (p)

Kurssin keskeinen sisältö

- Musiikin peruselementtien opetteleminen
- Tutustuminen erilaisiin instrumentteihin
- Kuuntelutaitojen lisääminen
- Musiikin arvioiminen kirjallisesti/sanallisesti
- Oppilaan rohkaiseminen tekemään uusia asioita; soitto, laulu, esiintyminen.

Oppimisen menetelmät ja työtavat

- Soittamisen opetus tapahtuu joko koko ryhmälle tai eriytetysti pienissä ryhmissä. Bändityöskentelyn aikana voidaan tehdä henkilökohtaista opetusta.
  - Laulamissa käydään läpi äänenkäyttö, pienryhmälaulua ja soololaulua. Tutustutaan mikrofonin käyttöön.
  - Kurssilla kuunnellaan erityyppisiä musiikinäytteitä ja arvioidaan kappaleita musiikillisten elementtien kautta. Arviointi voi tapahtua kirjallisesti tai sanallisesti.
  - Harjoiteltujen kappaleiden esittäminen ryhmissä luokalle ja niiden kuvaaminen iPadille.
  - Oppilaat valitsevat esitettävät kappaleet ja käyttävät tässä hyväksi kuuntelutaitojaan. Arviointi tehdään vaikean ja helpon biisin välillä.
  - iPad Ohjelmat: Garage, Launchpad

Arviointi (arvioinnin välineet)

- Tuntiaktiivisuus ja sen muuttuminen kurssin aikana. Arvioidaan koko kurssin ajalta.
- Itsearviointi kirjallisesti omista esityksistä kurssin aikana ja omasta kehityksestä musiikin tekijänä.
- Oman itsensä ylittäminen ja uusien haasteiden vastaanottaminen.
- Musikaalisuus on vain yksi osa arviointia, oman muusikkouden löytäminen on tärkein.

Reunaehdot ja muita asioita

Opettajan kanssa sovitaan erikseen korvaavista tehtävistä ennen poissaoloja.

Opetuksessa käytetään iPadeja ja opetellaan mikserin käyttöä esitysten aikana.

Ei tenttimahdollisuutta. Kaikista muista erityisjärjestelyistä

MU02 Moniääninen Suomi (p)

Kurssin keskeinen sisältö

- Suomalainen musiikki.
- Tutustuminen erilaisiin instrumentteihin.
- Kuuntelutaitojen lisääminen.
- Oppilaan rohkaiseminen tekemään uusia asioita; soitto, laulu, esiintyminen.
- Esitysten tekeminen.
- Tekstin tekeminen tai muokkaaminen valmiista kappaleesta. Rap-tekstin tekeminen, riittäminen.

Oppimisen menetelmät ja työtavat

- Soittamisen opetus tapahtuu joko koko ryhmälle tai eriytetysti pienissä ryhmissä. Bändityöskentelyn aikana voidaan tehdä henkilökohtaista opetusta.
  - Laulamissa käydään läpi äänenkäyttö, pienryhmälaulua ja soololaulua. Tutustutaan mikrofonin käyttöön.

- Kurssilla kuunnellaan suomalaisia kappaleita laidasta laitaan ja pohditaan suomalaista musiikin kautta.
- Harjoiteltujen kappaleiden esittäminen ryhmissä luokalle ja niiden kuvaaminen iPadille.
- Oppilaat valitsevat esitettävät kappaleet ja käyttävät tässä hyväksi kuuntelutaitojaan. Arviointi tehdään vaikean ja helpon biisin välillä.
- iPad Ohjelmat: Garage, Launchpad

Arviointi (arvioinnin välineet)

- Tuntiaktiivisuus ja sen muuttuminen kurssin aikana. Arvioidaan koko kurssin ajalta.
- Itsearviointi kirjallisesti omista esityksistä kurssin aikana ja omasta kehityksestä musiikin tekijänä.
- Oma kehitys musiikin kuuntelijana.
- Oman itsensä ylittäminen ja uusien haasteiden vastaanottaminen.
- Musikaalisuus on vain yksi osa arviointia, oman muusikkouden löytäminen on tärkein.
- Tekstin tekeminen, riittäminen.

Reunaehdot ja muita asioita

Opettajan kanssa sovitaan erikseen korvaavista tehtävistä ennen poissaoloja.

Opetuksessa käytetään iPadeja ja opetellaan mikserin käyttöä esitysten aikana.

Ei tenttimahdollisuutta. Kaikista muista erityisjärjestelyistä voi sopia erikseen opettajan kanssa.

SYVENTÄVÄT KURSSIT

MU03 Ovet auki musiikille (sy)

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija oppii tuntemaan itselleen uusia musiikinlajeja, musiikkityylejä ja -kulttuureja sekä ymmärtää musiikin kulttuurisidonnaisuutta. Hän tarkastelee eri musiikkikulttuurien käytäntöjen samankaltaisuutta tai erilaisuutta ja oppii ymmärtämään, miten jokainen kulttuuri määrittelee itse oman käsityksensä musiikista. Kurssilla tutustutaan syvällisesti joihinkin musiikinlajeihin tai musiikkikulttuureihin. Opiskelija kehittää musiisointitaitojaan sekä taitojaan hankkia ja käsitellä tietoa. Kurssin voi suorittaa myös projektina.

MU04 Musiikki viestii ja vaikuttaa (sy)

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija tutustuu musiikin käyttöön ja vaikutusmahdollisuuksiin eri taidemuodoissa, monimediaisissa tieto- ja viestintäympäristöissä sekä yhteiskunnassa. Opiskelija tutkii musiikin yhteyttä tekstiin, kuvaan ja liikkeeseen ja perehtyy tarkemmin musiikin käyttötapoihin esimerkiksi elokuvassa, näyttämöllä, joukkoviestimissä tai verkkoympäristöissä muutaman rajatun näytteen avulla. Sisältöjen tarkastelussa painottuu pyrkimys kokonaisuuksien ymmärtämiseen. Musiikin vaikuttavuutta tutkitaan analysoimalla olemassa olevaa materiaalia tai tuottamalla sitä itse. Kurssin voi suorittaa myös taiteidenvälisenä tai monialaisena projektina.

MU05 Musiikkiprojekti (so)

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija soveltaa ja kehittää musiikillisia taitojaan ja tietämystään projektityön avulla. Opiskelija oppii suunnittelemaan ja toteuttamaan ryhmässä tai itsenäisesti musiikillisen kokonaisuuden, joka voi olla esim. pienimuotoinen konsertti, ohjelmaa koulun juhliin, äänite tai taiteidenvälinen projekti.

MU06 Yhteismusisointi (so)

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija syventää, soveltaa ja kehittää musiikillista ajatteluaan sekä musiikillisia taitojaan ja tietojaan yhteismusisoinnin avulla. Hän saa valmiuksia yhteismusisointiin laulaen ja/tai soittaen, oppii kokemuksellisesti erilaisia musiikkityylejä- ja kulttuureja ja rohkaistuu itsensä ilmaisussa. Opiskelija harjaantuu toimimaan ryhmän jäsenenä, arvioimaan ryhmänsä työskentelyä ja antamaan palautetta sekä kehittämään omaa työskentelyään saamansa palautteen avulla.

Kurssin keskeisiä sisältöjä ovat laulaminen, soittaminen, kuunteleminen ja luova tuottaminen. Kurssilla harjoitellaan soitto- ja/tai laulutaitoja sekä musiikin tulkintaa ja ilmaisua kiinnittäen huomiota muusikkojen keskinäiseen kuunteluun ja kommunikaatioon. Opiskelijoille annetaan mahdollisuus vaikuttaa kurssin ohjelmistoon ja myös tuottaa sitä itse. Opiskelijoita valmennetaan myös itsenäiseen työskentelyyn ja esiintymistilanteisiin sekä niiden valmistautumiseen. Julkinen esiintyminen ei kuitenkaan ole kurssin välttämätön tavoite.

MU07 Studiokurssi (so)

Harjoitellaan 2 kappaletta ja harjoitellaan niiden äänitystä. Kappaleet valitaan oppilaiden kanssa yhdessä. Kurssin tavoitteena on antaa opiskelijoille tilaisuus tutustua musiikin tekemiseen ja äänittämiseen. Suoritetaan jakson aikana.

MU08 Studiokurssi (so)

Harjoitellaan 2 kappaletta, jotka äänitetään studiossa. Kappaleet valitaan oppilaiden kanssa yhdessä. Kurssin tavoitteena on antaa opiskelijoille tilaisuus tutustua musiikin tekemiseen ja äänittämiseen. Suoritetaan jakson aikana.

Vanha MU8 Vapaa säestys, voi suorittaa projektikurssina hajautetusti.

Kurssin aikana käydään läpi vapaan säestyksen alkeet joko kitaralla tai pianolla. Harjoitellaan yhteislaulujen säestämistä ja transponointia.. Pyritään antamaan opiskelijoille materiaalia tulevia "iltanuotiohetkiä" ja myös leirimatkoja varten. Kurssille voi osallistua myös laulaen ja opetella ohjaamaan lauluhetkiä.

MU09 Musiikin lukiodiplomi (so)

Ota yhteys musiikinopettajaan.

MU010 Kuoro (so)

Toimii hajautettuna syksyn. Kurssiin kuuluu harjoituksiin osallistuminen ja koulun juhlissa esiintyminen.

MU011 Kuoro (so)

Toimii hajautettuna kevään. Kurssiin kuuluu harjoituksiin osallistuminen ja koulun juhlissa esiintyminen.

Mahdollinen hyväksi luettavuus lukiossa:

[Lisätietoa](#)

Musiikkiopistoasteen opinnot

Solistiset laulu/instrumenttiopinnot opetusajan mukaan (ennen lukiota tai 1. peruskurssin 3/3 tai laulussa 2/2 suorittamisen lukionkäyntivuonna suoritettu solistinen I jälkeen kurssitutkinto 2 kurssia)

Säveltäpailun I kurssi	2 kurssia
Teorian I kurssi	2 kurssia
Harmoniaoppi	2 kurssia
Musiikkitiedon I kurssi	2 kurssia

Musiikin perusasteen opinnot

(Vain lukioaikana suoritettavat opinnot)

Instrumentin ja laulun perusopetus opetusajan mukaan

Säveltäpailun ja teorian peruskurssit	
1/3 musiikkioppilaitoksen hyväksytty suoritus	1 kurssi
2/3 musiikkioppilaitoksen hyväksytty suoritus	1 kurssi
3/3 musiikkioppilaitoksen hyväksytty suoritus	2 kurssia
Musiikkitiedon peruskurssi	1 kurssi

Muut opinnot

Opetusajan mukaan

- kuorokurssi
- orkesterikurssi
- pop- jazzkurssi/bändikurssi
- musiikkiteknologian kurssi
- produktio

Kuvataide

	1.vuonna	2.vuonna	3.vuonna	milloin tahansa
KU	1,2	1,2		3,4,5,6,7,8,9

KU01 Kuvat ja kulttuurit

Kurssilla opitaan visuaalisen kulttuurin sisältöjä, perusteita ja ilmiöitä sekä ilmaisemaan itseään ja käyttämään taiteen käsitteistöä. Tavoitteena on ymmärtää kuvataiteen ja muun visuaalisen kulttuurin merkitys omassa elämässään ja yhteiskunnassa. Piirtämis-, maalaa- mis- ja kuva-analyysiharjoituksilla kehitetään omaa ilmaisua ja taiteen tuntemusta. Näyttelykäynti.

KU02 Muotoillut ja rakennetut ympäristöt

Opitaan muotoilun ja arkkitehtuurin perusteita, ilmaisutapoja, materiaalien tuntemusta, es- tetiikkaa ja suunnitteluprosesseja. Kurssilla harjoitellaan perspektiivioppia, pienoismallin tekoa ja 3D-ohjelman käyttöä. Näyttelykäynti.

KU03 Osallisena mediassa

Kurssilla tutkitaan mediaa, käsitteistöä ja ajankohtaisia ilmiöitä. Opiskelija käyttää teos- tensa lähtökohtana median sisältöjä, tuotteita, palveluita tai ilmiöitä. Videoteos pari-/ryh- mätyönä ja vapaavalintaisella tekniikalla teos. Näyttelykäynti.

KU04 Taiteen monet maailmat

Kurssilla käydään läpi taidehistoriaa, opitaan taiteen merkityksestä ja toteutetaan sekä pari-/ryhmätyönä että itsenäisesti taidehistoriaan liittyviä teoksia vapaavalintaisella tekniik- kalla. Näyttelykäynti.

KU05 Projektikurssi – Rekkamaalaus

Työskentely pienryhmissä sovitun aikataulun mukaisesti. Ensimmäisessä yhteisessä ko- koontumisessa käydään läpi käy-tännön asiat ja muodostetaan maalausryhmät sekä teh- dään maalausaikataulu (jokainen ryhmä varaa oman maalauspäivänsä). Opiskelijat ideoi- vat rekkamaalausten aiheet ja hankkivat vaadittavat tarvikkeet. Projektin päätyttyä opiske- lijat siivoavat maalaustilan.

KU05 Projektikurssi - Vanhojen tanssien toimikunta

Vanhojen tanssit- kursseilta valitaan vanhojen toimikunta, joka tekee yhteistyötä kuvatai- deopettajan kanssa. Opiskelijat saavat toimikunnasta puolikkaan kurssin. Toimikuntaan kuuluu alle 10 opiskelijaa. Toimikunnan tehtäviin kuuluu:

- video (harjoituksien kuvaamista, opiskelijoiden ja opettajien haastatteluja)
- käsiohjelma (suunnittelu, toteutus, monistus)
- kutsu (suunnittelu, toteutus, painatus, jako)
- koristeiden tekoa

KU06 Valokuvaus

Kurssilla käydään läpi digitaalisen valokuvauksen perusasioita, tekniikkaa ja ilmaisua. Har- joitellaan myös kuvankäsittelyä. Näyttelykäynti.

KU07 Piirtäjän maailma

Tutustutaan eri maiden taiteen mestareihin ja heidän teoksiinsa, toteutetaan omia kuvituk-
sia sekä harjoitellaan erilaisten piirros- ja halutessaan myös maalaustekniikoiden käyttöä.
Opiskelijan kiinnostuksen mukaan voi keskittyä esim. ihmisten, eläinten tai maiseman piir-
tämiseen, satu-, fantasiakirjojen kuvitukseen tai sarjakuvaan. Harjoituksia piirtopöydällä eli
digitaalista kuvitusta. Vierailu-/näyttelykäynti.

KU09 Grafiikka

Kurssilla opiskellaan erilaisia taidegrafiikan menetelmiä. Kurssilla voi opiskella mm. puu-
piirrosta, kopiolitografiaa, grafiikan tekemistä PVC-laatatalla, monotypiaa ja kuivaneulaa.
Vierailu-/näyttelykäynti.

KU12 Elokuva ja video

Kurssilla käydään läpi elokuvan historiaa, lajityyppejä ja toteutetaan lyhytelokuva. Opiskeli-
jat päättävät lajityypin, käsikirjoittavat, kuvaavat ja editoivat elokuvan sekä toteuttavat
oman elokuvansa mainosjulisteen. Elokuva – kurssilla paneudutaan puvustukseen, mas-
keeraukseen, lavastukseen, valaistukseen ym. elokuvan tekemiseen vaadittavia asioita
omaan lajityyppiin sopivien esimerkkien avulla. Vierailu-/näyttely/elokuvissa käynti.

KULD02 Kuvataiteen lukiodiplomikurssi

Kuvataiteen lukiodiplomi on näyttö, joka suoritetaan itsenäisesti kuvataideopettajan val-
vonnassa. Lukiodiplomi toteutetaan yhden lukion soveltavan kurssin aikana ja se suori-
taan Opetushallituksen ohjeiden mukaisesti. Kurssin suorittamiseen varataan 38 tuntia.
Ennen lukiodiplomin suorittamista opiskelijalla täytyy olla suoritettuna vähintään neljä (4)
lukion hyväksymää kuvataiteen kurssia. Kuvataiteen lukiodiplomi koostuu teoksesta ja
portfoliosta. Lukiodiplomin tehtävävaihtoehtoja on vähintään viisi, joista opiskelija valitsee
yhden ja toteuttaa sen valitsemallaan tekniikalla. Lukiodiplomin tehtävät pohjautuvat lukion
opetus-suunnitelman perusteissa määriteltyihin kuvataiteen pakollisiin ja syventäviin kurs-
seihin. Kurssin suoritus voi antaa lisäpisteitä pyrittäessä joihinkin opiskelupaikkoihin. Kurs-
sista saa kuvataiteen lukiodiplomi-todistuksen.

TA03 Taidetta kaikilla aisteilla

Kuvataide ja musiikki toteuttavat lukuvuoden kestävän kulttuurikurssin. TA03-kurssi suori-
tetaan lukuvuoden aikana vierailemalla kymmenessä eri kulttuuritapahtumassa (esim. kon-
sertit, keikat, näyttelyt, teatterit). Tarkemmat ohjeet kurssin suorittamisesta antavat kuva-
taiteen ja musiikin opettajat lukuvuoden alussa.

TO01 Koodaus

Kuvataiteen ja musiikin ohjelmointia yhdistävä koodauskurssi. Kurssilla harjoitellaan koo-
daamista Processing ja Sonic Pi – ohjelmilla. Aiempaa kokemusta koodaamisesta ei tar-
vita, ainoastaan

kiinnostusta ja intoa kokeilla koodaamista. Kurssilla kokeillaan myös 3D-laseja.

Opinto-ohjaus

	1.vuonna	2.vuonna	3.vuonna	milloin tahansa
OP	1a, 1b	2	(2)	

OP01a Minä opiskelijana (p)

Henkilökohtaisen opiskelusuunnitelman laatiminen ensimmäiselle lukiovuodelle, elämännhallintataidot,

jatko-opintojen ja urasuunnittelun alkeet.

Työtavat: Luokkaopetus ja pienryhmäohjaus sähköisiä järjestelmiä hyväksikäyttäen (ei itsestä suoritusta)

Kurssista saa suoritusmerkinnän kun osaaminen osoitettu ja kurssivalinnat ja suunnitelma tallennettu.

Reunaehdot: Kurssi suoritetaan lukio-opintojen alussa 1. jaksossa.

OP01b Minä opiskelijana (p)

Henkilökohtaisen opiskelusuunnitelman laatiminen koko lukioajalle ja ylioppilastutkintosuunnitelma,

opiskelu- ja tiedonhankintataidot, jatko-opintojen ja urasuunnittelun perusteet.

Työtavat: Luokkaopetus ja pienryhmäohjaus sähköisiä järjestelmiä hyväksikäyttäen (ei itsestä suoritusta)

Kurssista saa suoritusmerkinnän kun osaaminen on osoitettu ja suunnitelmat on tallennettu.

Reunaehdot: Kurssi suoritetaan OP01a-kurssin jälkeen ensimmäisen vuoden aikana.

OP02 Jatko-opinnot ja työelämä (p)

Henkilökohtaisen opiskelu- ja ylioppilastutkintosuunnitelman päivittäminen.

Työelämään (yrittäjyyteen) ja koulutusvaihtoehtoihin tutustuminen, vierailut.

Opiskelu ulkomailla.

Jatko-opinto- ja urasuunnitelman laatiminen.

Työtavat: Luokkaopetus, pienryhmäohjaus, vierailut, infot ja ohjauskeskustelu opinto-ohjaajan kanssa

Kurssista saa suoritusmerkinnän kun osaaminen on osoitettu ja suunnitelmat on tallennettu.

Reunaehdot: Kurssi suoritetaan toisen tai kolmannen vuoden aikana. Tutustumiskäynnit jatko-opiskelualoihin.

MÄRSKYN SOVELTAVIA KURSSEJA

OP023 Sparrausta opiskeluun (so)

Voit suorittaa koko kurssin tai osallistua vain johonkin moduuliin

Vahvista osallistumisesi ensimmäisellä oppitunnilla

Jos osallistut vain johonkin moduuliin, sovi aina asiasta erityisopettajan kanssa hyvissä ajoin ennen kurssia

Kurssilla käydään läpi opiskelutekniikoita ja syvennetään omia oppimistaitoja.

Kurssilla voidaan hyödyntää jo muilla kursseilla käynnissä olevia oppimisprosesseja ja niissä esiintyviä mahdollisia ongelmakohtia.

Luki-testit tehdään kurssin yhteydessä; testistä sovitaan joko etukäteen erityisopettajan kanssa tai ensimmäisellä oppitunnilla

MODUULIT

- Oman opiskelun suunnittelu ja ajanhallinta
- Kokonaisuuksien hahmottaminen ja luetun ymmärtäminen; reaaliaineiden hallinta
- Keskittyminen ja motivaatio
- Erilaisiin opiskelutyyleihin ja -tekniikoihin tutustuminen ja itselle sopivan tyylin löytäminen
- Kirjoittaminen
- Kielten opiskelu

VO01 Valmennusoppi (so)

Pakollinen valmennusurheilijoille.

Suositteltaan valittavaksi toiselle opiskeluvuodelle. Kurssia ei voi suorittaa itsenäisesti.

Kurssin tavoitteena on opettaa urheilijaa ymmärtämään paremmin omaa harjoitteluaan sekä tukea urheilijaksi kasvamisessa. Valmennuksellisten perusasioiden kautta opiskelija oppii analysoimaan ja ymmärtämään omaa harjoitteluaan. Opiskelija osaa kurssin käytyään soveltaa oppimaansa tietoja ja taitoja oman harjoittelun suunnittelussa, toteutuksessa sekä seurannassa.

VO04 Psyykkisen valmennuksen kurssi (so)

Kurssi keskittyy psyykkisten itsesäätelykeinojen tunnistamiseen ja parantamiseen. Kurssi antaa valmiuksia kohdata stressaavat tilanteet. Urheiluvalmentajien tiedot ja kokemukset sekä urheilupsykologian motiovaatioteoriat ovat tämän eläytyvän kurssin keskeisin sisältö. Kurssin arvioidaan suoritusmerkinnällä S.